

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/1641-0/2013.
Érkezett:	2013 NOV 07.
1015 Budapest	Kezelőiroda:
Donáti u. 35-45	P-1
Melléklet:	5+5 db írtólégy db

OROSHÁZI JÁRÁSBÍRÓSÁG 1.	
postán érkezett, faxon érkezett, e-mailen érkezett, személyesen beérkezett, átadókönyvvel érkezett, gyűjtőszekrényből kivéve	
Érkezett:	2013 NOV 04.
Példány:	Mell.: db
Az ügyirat száma:	0405-1. Vh. 271/2010

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [redacted] önálló bírósági végrehajtó [redacted] – a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselő, Dr. Letavecz Ilona (5900 Orosháza, Táncsics M. u. 15.) útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 217/B. §-ának alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.

Kérem továbbá a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy szíveskedjen megsemmisíteni az Orosházi Járásbíróság 0405-1.Vh.271/2010/9. sz., valamint a Gyulai Törvényszék 2.Pkf.25.604/2013/2. sz. végzésének azon rendelkezését, amelyben engem a Vht. 217/B. §-a alapján joghátránnyal sújtott, mivel ezen rendelkezések szintén az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésébe, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütköznek.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. A megsemmisíteni kért jogszabályi és bírósági rendelkezés

A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés a Vht. 217/B. § egésze:

Vht. „217/B. § (1) Lényegesen jogszabálysértő végrehajtói intézkedés vagy intézkedés elmulasztása esetén az önálló bírósági végrehajtó – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – köteles a kifogással érintett végrehajtási ügyben járó munkadíja 20%-ának, ugyanazon végrehajtási cselekmény tekintetében ismételt eljárási szabálysértés esetén pedig 50%-ának megfelelő pénzösszeg megfizetésére a (3) és (4) bekezdésben meghatározottak szerint.

(2) Nem terheli a végrehajtót az (1) bekezdés szerinti kötelezettség akkor, ha a kifogás elbírálása keretében történik az ingatlan forgalmi értékének meghatározása, vagy ha a lényeges eljárási szabálysértéshez nem a végrehajtó érdekkörében felmerülő ok vezetett.

(3) A bíróság a kifogásnak helyt adó végzésében kötelezi a végrehajtót az (1) bekezdésben meghatározott összegnek a végrehajtói letéti számlára 60 napon belül történő befizetésére. A befizetett összeg – a végrehajtást kérő részére történő kifizetés erejéig – a végrehajtás során befolyt összeget növeli; ezen felüli összeg pedig az államot illeti, azt a bírósági gazdasági hivatal számlájára kell befizetni.

(4) Ha a befizetési határidőn belül sor kerül a végrehajtót megillető díjazás elszámolására, a végrehajtó a befizetési kötelezettségének az öt megillető díjigénynek a befizetendő összeggel történő csökkentésével is eleget tehet.

(5) E § alkalmazásában a végrehajtó munkadíja

a) pénzkövetelés végrehajtása esetén az ügyérték alapján számított munkadíja,

b) meghatározott cselekmény esetén öt órai munkavégzésért járó munkadíja,

c) egyéb végrehajtási ügyben a külön jogszabály szerint járó munkadíja.

(6) A végrehajtó – az összeg megjelölésével – nyilatkozik a bíróságnak arról, ha a (3) bekezdés alapján befizetési kötelezettsége keletkezik az állam felé.”

A bírósági végzés, amelyben a Vht. 217/B. § alkalmazásra került, egyrészt az Orosházi Járásbíróság 0405-1.Vh.271/2010/9. sz. végzése (A **melléklet** 1-2. oldal). Az Orosházi Járásbíróság 0405-1.Vh.271/2010/9. sz. végzésének rendelkező részéből a következő tagmondat megsemmisítését kérem: „... kötelezi [REDAKT] önálló bírósági végrehajtót, hogy 55.000,- (ötvenötezer) forintot a végzés jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül fizessen be a végrehajtói letéti számlára,...”

A bírósági végzés, amelyben a Vht. 217/B. § alkalmazásra került, másrészt a Gyulai Törvényszék 2.Pkf.25.604/2013/2. sz. végzése (A **melléklet** 3-4. oldal). A Gyulai Törvényszék 2.Pkf.25.604/2013/2. sz. végzésének rendelkező részéből a következő mondat megsemmisítését kérem: „A törvényszék az elsőfokú bíróság végzését részben megváltoztatja, és a [REDAKT] önálló bírósági végrehajtót terhelő összeget 55.000,- forintról 4.388,- (Négyezer-háromszáznyolcvannyolc) forintra leszállítja.”

A jogerős végzést 2013. szeptember 5. napján vettem kézhez.

2. Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése

XV. cikk (2) bekezdése alapján **az egyenlő elbánáshoz való jog:** „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

XXVIII. cikk (1) bekezdés alapján **a tisztességes eljáráshoz való jog:** „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság **tisztességes** és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

XXVIII. cikk (7) bekezdés alapján **a jogorvoslathoz való jog:** „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

3. A közvetlen érintettség kifejtése, a jogorvoslati lehetőség kimerítésének bemutatása

Bírósági végrehajtás foganatosítása során, önálló bírósági végrehajtói intézkedéssel szembeni végrehajtási kifogás elbírálásakor történt az álláspontom szerint alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása és az alapjogok sérelme. Az általam elkövetett mulasztás megállapítása miatt az első fokon eljáró Orosházi Járásbíróság 0405-1.Vh.271/2010/9. sz. végzésében a Vht. 217/B. § szerinti

joghátránnyal sújtott (A **melléklet** 1-2. oldal). Az első fokú végzés ellen fellebbezést nyújtottam be, amely nyomán a Gyulai Törvényszék 2.Pkf.25.604/2013/2. sz. végzésében a joghátrány összegét mérsékelte (A **melléklet** 3-4. oldal). A másodfokú végzéssel szemben fellebbezésnek helye nincs, ezért fordulok panaszommal a tisztelt Alkotmánybírósághoz.

4. Nyilatkozat arról, hogy az ügyben van-e folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve arról, hogy kezdeményeztek-e perújítást (jogorvoslat a törvényesség érdekében) az ügyben

Az Orosházi Járásbíróság 0405-1.Vh.271/2010/9. sz. végzésével, valamint a Gyulai Törvényszék 2.Pkf.25.604/2013/2. sz. végzésével szemben felülvizsgálati kérelmet nem nyújtottam be, perújítást nem kezdeményeztem.

5. A sérelem lényege

I.) Álláspontom szerint a Vht. 217/B. § sérti az egyenlő elbánáshoz való jogot, mivel a végrehajtási feladatot ellátó szervek közül csak az önálló bírósági végrehajtókat sújtja ilyen jellegű szankció (objektív fegyelmi felelősség). Sem a törvényszéki végrehajtókat, sem a NAV, sem a többi közigazgatási hatóság végrehajtó szerveit ugyanilyen hatású joghátrány nem érheti. Annak ellenére történik mindez, hogy a törvényszéki végrehajtó eljárhat az önálló bírósági végrehajtó ügyeiben, továbbá az önálló bírósági végrehajtó eljárhat közigazgatási és adóvégrehajtási ügyben is. A végrehajtást fogatosító szervek (az önálló bírósági végrehajtó és a fogatosító bíróság) viszonylatában is hátrányos megkülönböztetést idéz elő a Vht. 217/B. § alkalmazása. Abban az esetben, ha a végrehajtó intézkedését az első fokon eljáró, fogatosító bíróság hatályában fenntartja, azonban a másodfokú eljárásban a törvényszék megsemmisíti, a fogatosító bíróság ugyanolyan súlyosan megsérti a Vht. szabályait, mint az önálló bírósági végrehajtó, ennek ellenére csak az önálló bírósági végrehajtóval szemben alkalmazzák a szankciót, a fogatosító bírósággal szemben nem.

II.) A Vht. 217/B. §-a sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot abban az esetben, ha az első fokon eljáró (fogatosító) bíróság a végrehajtási kifogást elutasítja, és az önálló bírósági végrehajtó intézkedését hatályában fenntartja, ezt követően pedig a másodfokon eljáró bíróság a végrehajtási kifogásnak helyt adva, a végrehajtót bírsággal sújtja. A büntetés célt téveszt, mivel az első fokú döntéstől kezdve az intézkedés a fogatosító bíróság intézkedésének tekinthető (részben azért, mivel az önálló bírósági végrehajtó eljárása a bíróság eljárásával azonos, azonban bizonyítási eljárást csak a bíróság folytathat le a végrehajtás fogatosítása során), ennek ellenére a törvényszék áttolja a felelősséget az önálló bírósági végrehajtóra, és őt sújtja szankcióval.

A második probléma a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme terén a jogszabálysértés határozatlansága, amely miatt a szankció alkalmazása kiszolgáltatottá teszi az önálló bírósági végrehajtót. Egyrészt abból következően, hogy a Vht. 217/B. § (2) bek. 2. fordulata szerinti kimentési

klauzulát a törvényszék szűken értelmezi, és indokolatlan esetben is kiszabja a szankciót. Ezt a lehetőséget a Vht. 217/B. § nem küszöböli ki. Ezen túlmenően, mivel a jogalkotó a bírósági gyakorlatra bízta a „lényegesen jogszabálysértő” cselekmények körének meghatározását, a jogszabálysértés határozatlansága miatti jogsérelem, álláspontom szerint további három alapvető okra vezethető vissza:

- A Vht.-n belüli ellentétes szabályokra,
- A törvényszékeként eltérő, és időben változó ítélkezési gyakorlatra, az időről-időre előforduló, lényegesen jogszabálysértő határozatokra.
- Arra, hogy a jogalkotó nem határozta meg azoknak a jogszabályoknak a körét, amelyek megsértése esetén a szankció alkalmazható.

A harmadik probléma a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme terén, hogy a végrehajtási kifogást elbíráló bíróságok fegyelmi büntetést hoznak a jogorvoslati eljárásban úgy, hogy nem vizsgálhatják a végrehajtó vétkességét (objektív fegyelmi felelősség), a fegyelmi eljárás garanciái nem biztosítottak a végrehajtó számára.

A negyedik probléma a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme terén, hogy jog és jogos érdek lényeges sérelmének hiányában is alkalmazható a szankció, pusztán az eljárási szabályok megsértésére hivatkozva. Annak ellenére megállapítható ez - törvényszéki határozattal alátámasztva -, hogy a Vht. 217. § (1) bekezdése alapján a végrehajtási kifogás csak akkor megalapozott, ha a kifogásolt cselekmény vagy mulasztás lényegesen sérti az előterjesztő jogát vagy jogos érdekét.

Az ötödik probléma a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének területén, hogy csatolt ügyekben megállapított jogszabálysértés esetén a Vht. 217/B. § alapján a bíróság akár az összes ügyben kiszabhatja a szankciót (18 csatolt ügy esetén 18 bírságot egy jogszabálysértésért), ami álláspontom szerint szintén sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot.

III.) A Vht. 217/B. §-a sérti a jogorvoslathoz való jogot, abban az esetben, ha az önálló bírósági végrehajtó intézkedésével szemben benyújtott végrehajtási kifogást az első fokú eljárás során elutasítja a foganatosító bíróság, a fellebbezést követően azonban a törvényszék másodfokon helyt ad neki és a végrehajtóval szemben a Vht. 217/B. § szerinti joghátrányt alkalmazza, mivel a másodfokon kiszabott szankcióval szemben fellebbezési lehetőség nincs. Ezáltal az igen szűkre szabott kimentés lehetősége is megszűnik, annak ellenére, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.). 233/A. §-a alapján a másodfokú eljárásban pénzbírságot kiszabó végzésekkel szemben fellebbezésnek van helye.

6. Részletes indokolás

6.1.) Az egyenlő elbánáshoz való jog sérelme

Az egyenlő elbánáshoz való jog sérelmének megállapítását kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságtól, mivel az önálló bírósági végrehajtót, a felelősségi helyzetét tekintve, hátrányos megkülönböztetés éri a végrehajtási feladatot ellátó szervek között, a Vht. 217/B. § által életre keltett objektív fegyelmi felelőssége miatt.

Végrehajtási feladatot ellátó szervek: az önálló bírósági végrehajtó, a törvényszéki végrehajtó, az adóvégrehajtó, valamint a közigazgatási hatóság végrehajtási szerve. Relevánsan hasonló közhatalmi funkciót látnak el, mivel

A) - egyedi végrehajtás során az állampolgárok és szervezetek vagyoni jogait (meghatározott cselekmények esetén más jogait is) korlátozzák, korlátozhatják. *(A végrehajtás lehet totális végrehajtás, mikor az adós teljes vagyona kerül végrehajtás alá, ilyen a felszámolás, a végrehajtás másik útja az egyedi végrehajtás, mikor az adós egyes vagyontárgyaiból, jövedelméből, vagy az őt megillető más pénzösszegekből kerül kielégítésre a követelés. A közigazgatási és bírósági végrehajtás: egyedi végrehajtás.)*¹ Mindegyik szerv azonos súllyal avatkozik be az állampolgárok és szervezetek életébe és korlátozza az adósok, kötelezettek alapjogait, ezért nem indokolt, hogy az általuk elkövetett jogsérelem esetére alkalmazandó felelősségi szabályok eltérő súlyúak legyenek,

B) - ugyanazon jogalanyi körrel szemben járnak el az illetékességi területükön belül, így ugyanazzal a személlyel szemben eljárhat a törvényszéki végrehajtó, az adóvégrehajtó, a közigazgatási végrehajtó és az önálló bírósági végrehajtó is, tehát a potenciális adósok köre minden végrehajtási szervnél ugyanaz,

C) - a fenti szervek, a végrehajtás foganatosítása során döntően a Vht. rendelkezéseit alkalmazzák,

Különbségek:

A) - Az önálló bírósági végrehajtó nem igazságügyi alkalmazott, és nem a közigazgatási szervezetrendszer része. (Azért azt kihangsúlyoznám, hogy az önálló bírósági végrehajtó az igazságszolgáltatási szervezet részét képezi.) A Vht. 217/B. §-ának bevezetése előtt a végrehajtó szervek (önálló bírósági végrehajtó, törvényszéki végrehajtó, adóvégrehajtó, közigazgatási hatóságok végrehajtó szerve) irányában azonos hatású ellenőrzési és felelősségi rendszer működött. Minden végrehajtó szerv felett volt általános felügyelet és törvényességi ellenőrzés, továbbá fegyelmi, polgári jogi, szabálysértési és büntetőjogi felelősséggel tartozott jogsérelem és a jogos érdek sérelme esetén. **A végrehajtási szervek között tehát nem voltak aránytalan különbségek ezen a téren,** és ami még lényeges, hogy a polgári jogi, a fegyelmi, a szabálysértési és a büntetőjogi felelősség alapja a

¹ Németh János - Vida István: A bírósági végrehajtás magyarázata Budapest, KJK Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó Kft., 2004. 164-165. o.

felróhatóság volt, tehát csak a vétkesen elkövetett károkozás, szabályszegés alapozta meg a szankciót.

Az önálló bírósági végrehajtó feletti általános felügyeletet és törvényes működésének ellenőrzését a Vht. 230. §-a írja elő.² Fegyelmi felelősségre vonásának rendje a Vht. XXII. fejezetének a 265-299. §-aiban került szabályozásra.³ A polgári jogi felelősséget a Vht. 236. § (1) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.),⁴ a szabálysértési felelősséget a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Sztv.), a büntetőjogi felelősséget a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény, 2013. 07.02. napjától a 2012. évi C. törvény (Btk.) alapozza meg. A szabálysértési és büntető törvény esetében a hivatalos személyek által megvalósítható törvényi tényállások jöhetnek szóba.

A Vht. 217/B. § bevezetése után a felelősségi rendszer egyöntetűsége megbomlott. Az önálló bírósági végrehajtóval szemben egy objektív alapú fegyelmi felelősségi alakzatot konstruált a jogalkotó, amely eddig a polgári jogban – és a közigazgatási jogban is – ismeretlen volt. (Tudomásom szerint a közigazgatási jogban ma is ismeretlen.)

A Vht. 217/B. § (2) bekezdése igen szűkre szabta az objektív fegyelmi felelősség alóli kimentés lehetőségét: „*Nem terheli a végrehajtót az (1) bekezdés szerinti kötelezettség akkor, ha a kifogás elbírálása keretében történik az ingatlan forgalmi értékének meghatározása, vagy ha a lényeges eljárási szabálysértéshez nem a végrehajtó érdekkörében felmerülő ok vezetett.*”

A második fordulat, vagyis a **kimentési klauzula**, mely alapján a végrehajtó mentesül a szankció alól, ha érdekkörén kívüli ok vezet a lényeges jogszabálysértésre - alkalmazása, tapasztalataim szerint, a törvénytípus gyakorlatában jellemzően nem fordul elő, pedig ott kellene az általános rendelkezést konkretizálni, tartalommal feltölteni (ennek részletes kifejtése a 6.2.2. részben található).

A polgári jogi felelősség minden végrehajtási szerv (önálló bírósági végrehajtó, közigazgatási végrehajtó, adóvégrehajtó, törvénytípusi végrehajtó) irányában többé-kevésbé azonos hatással

² A NAV törvényességi felügyeletének és ellenőrzésének módját a 2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról (NAV tv.) szabályozza. A közigazgatási végrehajtási szervek felügyeletének és ellenőrzésének tekintetében egyrészt a 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól (Ket.), másrészt a 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól az irányadó. A törvénytípusi végrehajtó feletti felügyeletet és ellenőrzést a Vht. 230. § (5)-(6) bekezdés szabályozza.

³ A fegyelmi felelősségre a NAV kormánytisztviselői tekintetében a NAV tv. az irányadó. A közigazgatási végrehajtási tisztviselők fegyelmi felelősségét a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Kttv.) szabályozza. A törvénytípusi végrehajtó fegyelmi felelősségére vonatkozó szabályozás az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvényben (Iasz.) található.

⁴ A polgári jogi felelősségre vonatkozóan megállapítható, hogy a nem önálló végrehajtókat foglalkoztató szervek a Ptk. szabályai szerint felelnek. A foglalkoztató felé fennálló felelősségre a NAV végrehajtói esetében a NAV tv., a közigazgatási végrehajtók tekintetében a Kttv., a törvénytípusi végrehajtóknál az Iasz. kártérítési felelősségre vonatkozó szabályai irányadók.

érvényesül. Az önálló bírósági végrehajtónak polgári jogi felelősségén túl azonban a Vht. 217/B. § szerinti felelősségi alakzat szerint is felelnie kell, mely annyira objektív jellegű, hogy érdeksérelem (kár) bekövetkezése sem szükséges, a szankció alkalmazásához, a felelősségre vonást maga a jogszabálysértés alapozza meg. Ilyen felelősségi alakzat csak az önálló bírósági végrehajtót sújtja, annak ellenére, hogy az önálló bírósági végrehajtó ügyeiben a törvényszéki végrehajtó is eljárhat. (Jog és jogos érdek lényeges sérelmének hiányában kiszabható szankció problémájának kifejtése a 6.2.4. részben található. A törvényszéki végrehajtóval az 6.1.1. pontban foglalkozom részletesen.)

B) – A végrehajtási szervek közötti különbségek közé sorolható továbbá, hogy az önálló bírósági végrehajtó díját és költségterítését nem a költségvetésből finanszírozzák, ahhoz az állam csak elenyésző mértékben járul hozzá. Ezeket a tételeket a végrehajtást kérők előlegezik, és az adósok viselik. Azt azonban hangsúlyoznám, hogy a törvényszéki végrehajtás, az adóvégrehajtás és a közigazgatási végrehajtás költségei is az adósokat terheli, még ha azok kisebb mértékűek is, mint az önálló bírósági végrehajtás esetén. Azt is meg kell jegyeznünk, hogy az adóvégrehajtás, a törvényszéki végrehajtást vagy a közigazgatási végrehajtás egyéb ágai nagyobb költséggel működnek, mint amit a végrehajtás során végrehajtási költségként meg kell fizetni, azonban a különbözetet nem a felekkel fizettetik meg, hanem az adófizetőkkel.

Az önálló bírósági végrehajtó ügyeiben a felek fokozott védelmével volna csak indokolható a szankció bevezetése, mivel az önálló bírósági végrehajtó költségei és díjai a feleket terheli. Azonban **a jelenlegi szabályozás nem a felek védelmének elsődlegességén alapul.**

B.1.) A végrehajtást kérő fokozott védelme csak addig a határig indokolt, amíg a megelőlegezett költségei meg nem térültek. Ezen a határon azonban jóval túllép a jogalkotó, hiszen, a végrehajtónak az állam felé kell teljesítenie a befizetést, ha már a végrehajtást kérő összes követelése megtérült [Vht. 217/B. § (3) bekezdés 2. mondat]. Ezért véleményem szerint aránytalanul súlyos a szankció a védett érdekhez képest.

B.2.) Ha az adósok fokozott védelmét tűzte volna ki célul a jogalkotó, akkor nem az állam felé kellene megfizetni a befizetendő összeget, hanem az adós felé kellene visszafizetni, ha már minden követelés megtérült, és a végrehajtást kérő felé az összeg nem számolható el.

Az adós jogait sértő végrehajtói intézkedés esetén, ha az adós nyújt be végrehajtási kifogást, és a bíróság annak helyt ad, a szankciós összeget akkor is a végrehajtást kérő vagy az állam felé kell megfizetni, tehát az adósokat a költségviselés tekintetében nem védi fokozottan a Vht. 217/B. §-a.

C) - Az ingatlan végrehajtás során tapasztalható még lényeges eltérés a bírósági végrehajtás, valamint az adóvégrehajtás, a közigazgatási végrehajtás között [Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) 155. § (1) bek., valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 131. § (2) bek. alapján.]. Ez az eltérés azonban a szankció alkalmazása során nem jut szerephez, mivel egyrészt nem csak az ingatlan-végrehajtás során

kell a bíróságnak a joghátrányt alkalmazni, másrészt a törvényszéki végrehajtóra az Art. és a Ket. fenti előírásai nem vonatkoznak, mégsem szankcionálható. Az önálló bírósági végrehajtó bármely jogsértés esetén büntetendő, olyan szabályok megsértése esetén is, amelyet minden végrehajtási szerv egyaránt alkalmazni köteles (pl. ingóvégrehajtás, munkabér letiltás, bankszámlára vezetett végrehajtás).

Álláspontom szerint nem szolgál megalapozott indokként a **Vht. 217/B. §-át beiktató törvénymódosítás (a 2011. évi CLXXX. törvény) indokolása**, mely szerint az eljárások törvényes, gyors, kiszámítható és szakszerű lefolytatása, az egységes jogalkalmazás, valamint a körbetartozások megszüntetése indokolná a szankció bevezetését. (Általános indoklás, valamint az 59. §-hoz fűzött indoklás.) A gyorsaság, a törvényesség és a szakszerűség a jelenlegi gazdasági helyzetben (és máskor is) a köztartozások végrehajtása során szintén fokozott igényként jelentkezik (adóvégrehajtás, közigazgatási végrehajtás), míg pl. a vagyonekbevételek gyors, szakszerű és törvényes végrehajtása az állam büntetőhatalmába vetett közbizalom egyik alapkövét képezi (törvényszéki végrehajtás).

A szakszerűtlen, törvénytörő és lassú végrehajtás valamennyi végrehajtást kérőt és adóst ugyanolyan mértékben károsítja, és ugyanannyira veszélyes, bármely fajta végrehajtásról legyen is szó. **A végrehajtás minden területén biztosítani kell a törvényes, szakszerű és gyors eljárást, éppen ezért erre alapozva indokolatlan ennek egy szereplőjét kiemelni és az önálló bírósági végrehajtót súlyosabb szankcióval sújtani a többi végrehajtási szervnél.**

6.1.1.) A törvényszéki végrehajtó

A törvényszéki végrehajtó, a díjazási szabályokon kívül, teljes egészében ugyanazon jogszabályi rendelkezések alapján jár el, mint az önálló bírósági végrehajtó. Nem világos, hogy a Vht. 217/B. §-a miért nem terjed ki a törvényszéki végrehajtóra is, akit – ha az egyenlő elbánás érvényesülne – a jogsértése alapján illetménycsökkentéssel kellene sújtani. (Az illetménycsökkentésnek az önálló bírósági végrehajtóval szemben alkalmazható szankcióval azonos hatásúnak kellene lennie.)

A Vht. 225. § (3) bekezdése alapján, ha az adós ellen az önálló bírósági, valamint a törvényszéki végrehajtó hatáskörébe tartozó eljárás is folyamatban van, az eljárást az a végrehajtó folytatja, akinek a hatáskörébe tartozik a korábban elrendelt végrehajtás. Ha a törvényszéki végrehajtónak van korábbi elrendelésű ügye, akkor ő jár el az önálló bírósági végrehajtó ügyében is, és alapos végrehajtási kifogás esetén nem sújtja a Vht. 217/B. §-a szerinti joghátrány. Nyomatékosan hangsúlyozom, hogy ebben az esetben a törvényszéki végrehajtó az önálló bírósági végrehajtó közhatalmi funkcióját látja el az átvett ügyek tekintetében, mégsem érheti azonos hatású joghátrány, mint az önálló bírósági végrehajtót, ugyanolyan jogsértés esetén. (Ugyanazok a felek, ugyanaz a követelés, ugyanaz a jogsértés és az önálló bírósági végrehajtót terheli a szankció, míg a törvényszéki végrehajtót nem.)

Hátrányos megkülönböztetés mutatkozik továbbá az önálló bírósági végrehajtó terhére akkor, ha a törvényszéki végrehajtó ügyében az önálló bírósági végrehajtó jár el. Amennyiben az önálló bírósági végrehajtónak korábban elrendelt végrehajtási ügye van az adóssal szemben, akkor a törvényszéki végrehajtó átadja részére az ügyet a további eljárás lefolytatása végett. Innentől kezdve, amennyiben a törvényszéki végrehajtó ügyében eljárva az önálló bírósági végrehajtó megsérti a Vht. és egyéb jogszabályok rendelkezéseit, a Vht. 217/B. § szerinti szankció alkalmazható vele szemben. Ezzel szemben nem sújtaná a törvényszéki végrehajtót, ha ugyanazt a törvénysértést ugyanebben az ügyben követné el.

6.1.2.) A közigazgatási végrehajtó, az adóvégrehajtó

A NAV és a közigazgatási hatóságok végrehajtási cselekményeivel szembeni végrehajtási kifogások elbírálására egyrészt az Art. 159. §-a alapján, másrészt a Ket. 144. §-a, valamint 98-107. §-a alapján történik. Ezek a rendelkezések a Vht. 217/B. §-ával egyenértékű szankciót nem tartalmaznak, ami már megalapozza a hátrányos megkülönböztetés megállapítását, azonban ennél súlyosabb a probléma.

A NAV és a közigazgatási hatóságok végrehajtási ügyeit önálló bírósági végrehajtó is lefolytathatja, a következő esetekben:

- Első eset: A Vht. 4. §-a alapján, ha ugyanazt a vagyontárgyat foglalják le a közigazgatási és a bírósági végrehajtási ügyben, ebben az esetben a bírósági végrehajtó jár el a közigazgatási végrehajtási ügyben.

- Második eset: Az Art. 158. §-a alapján, amennyiben a lefoglalt vagyontárgyat jelzálogjog terheli, kizárólag az adott vagyontárgyra vonatkozóan⁵ a bírósági végrehajtó folytatja le az eljárást, valamint a bekapcsolódó jelzálogjogosultak ügyeiben is.

- Harmadik eset: Szerződés alapján, amit egyrészt a Ket. 128. § (1) bekezdése, másrészt az Art. 146. § (4) bekezdése tesz lehetővé.

- Negyedik eset: Önkormányzati adóhatóság ügyében eljárhat megkeresésre. (Art. 161. §, Vht. 33. §)

Az első és a második esetben, tehát a Vht. 4. § szerinti közös foglалás, valamint az Art. 158. § szerinti jelzálogjogosult bekapcsolódása esetén az objektív fegyelmi felelősség a törvény erejénél fogva feléled, amikor az ügyet az önálló bírósági végrehajtó átveszi, függetlenül attól, hogy az ügyben addig eljáró közigazgatási és adóvégrehajtási szerveket ilyen felelősség nem terhelte, és továbbra sem terhelné, ha a végrehajtást továbbra is ők foganatosítanák.

A harmadik és negyedik esetben, amikor a közigazgatási szervvel, önkormányzattal megkötött szerződésen alapul az együttműködés, az önálló bírósági végrehajtó intézkedése ellen benyújtott végrehajtási kifogás elbírálása nem Vht. rendelkezései, hanem a Ket. és az Art. rendelkezései alapján

⁵ Art. 158. § (2) bek.

történik. [Tehát **ebben az esetben az elkövető személye ugyanaz (az önálló bírósági végrehajtó), a Vht. megsértése esetén ugyanazt a törvényi előírást sérti meg, de a Vht. 217/B. § alkalmazása elmarad, mivel szerződés alapján lefolytatott közigazgatási végrehajtási ügyben követi el a jogsértést.**]

Kivétel a szabály alól, ha az önálló bírósági díjazásával kapcsolatos végrehajtási kifogást nyújtanak be, mivel ekkor az önálló bírósági végrehajtó székhelye szerinti járásbíróság bírálja el végrehajtási kifogást [Ket. 144. § (3) bek., Art. 159. § (2) bek.] A díjazással kapcsolatos szabály megsértése esetén tehát a végrehajtót egyrészt az illetékes bíróság a Vht. 217/B. §-a alapján szankcióval sújtja, másrészt a díjjegyzéket megváltoztatja. [A bírósági végrehajtói díjszabásról szóló 14/1994. (IX. 8.) IM rendelet (Díjrendelet) 22. §-ának figyelembevételével.]

A hátrányos megkülönböztetés a végrehajtási ügyek csatolásakor következik be, például, amikor az önálló bírósági végrehajtó ugyanazt a vagyontárgyat értékesíti több ügyben, az ügyeket a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM rendelet (Vüsz.) 24. § (1) bekezdése alapján csatolja. Ekkor a csatolt ügyek között bírósági végrehajtási ügyek és szerződéses közigazgatási végrehajtási ügyek vegyesen is szerepelhetnek.

Ha egy ilyen értékesítéssel szemben végrehajtási kifogást nyújtanak be, akkor a végrehajtási kifogást a végrehajtó székhelye szerinti járásbíróság bírálja el mint foganatosító bíróság, a közigazgatási ügyben is. Mivel a végrehajtási cselekmény hatálya valamennyi csatolt ügyre kiterjed, ezért a végrehajtási kifogás mindegyik ügyet érinti, köztük a szerződéses közigazgatási végrehajtási ügyet is, így **a közigazgatási végrehajtási ügyben már nem a Ket., vagy az Art. szerint történik meg a végrehajtási kifogás elbírálása, hanem a bíróság dönt a Vht. szabályai szerint.** A bíróság hatásköre a Ket. 19. § (5) bekezdésén alapul („Ha a bíróság valamely ügyben a hatáskörét vagy annak hiányát állapította meg, vagy az ügy érdemében határozott, ez a döntés az eljáró hatóságra kötelező.”).

Az eljáró bíróság szabadon mérlegelhet, hogy mely ügyben szabja ki a joghátrányt. A Gyulai Törvényszék 3.Pkf.25.054/2013/3. sz. végzésében nem annak a végrehajtást kérőnek az ügyében sújtotta bírsággal a végrehajtót, aki a végrehajtási kifogást benyújtotta, hanem a legnagyobb végrehajtási ügyértékű ügyben (**C melléklet** 3. oldal). (A végrehajtási kifogást és a fellebbezést benyújtó M. Zs. végrehajtást kérőként nyújtotta be végrehajtási kifogását és fellebbezését, 1107/2009. sz. ügyében, tehát a kifogással közvetlenül érintett ügynek az 1107/2009. sz. ügy tekinthető és nem a 721/2006. sz. ügy, amelyben a törvényszék a joghátrányt kiszabta. M. Zs. végrehajtást kérő 1107/2009. sz. ügyében mind első, mind másodfokú végzés született a végrehajtási kifogás és a fellebbezés elbírálása során, tehát csak a bíróság mérlegelésén múlt, hogy végül a legmagasabb bírság került kiszabásra. (M. Zs. ügyében az elsőfokú végzés az Orosházi Városi Bíróság 0405-1.Vh.1586/2009/20. sz. végzése, a másodfokú végzés a Gyulai Törvényszék 3.Pkf.25.055/2013/3. sz. végzése, mindkét végzés a **D melléklet**ben található.)

A végrehajtási ügyek csatolása esetén tehát az önálló bírósági végrehajtó, annak ellenére, hogy szerződés alapján közigazgatási végrehajtási ügyben jár el, a Vht. 217/B. §-a alapján a joghátrány kiszabható rá, pedig a szerződéses közigazgatási végrehajtási ügyben a Ket. és az Art. előírásai alapján ennek nem lenne helye. A Vht. 217/B. § (1) bekezdése alapján ugyanis *lényegesen jogszabálysértő végrehajtói intézkedés vagy intézkedés elmulasztása esetén az önálló bírósági végrehajtó – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – köteles a kifogással érintett végrehajtási ügyben járó munkadíja 20%-ának, ugyanazon végrehajtási cselekmény tekintetében ismételt eljárási szabálysértés esetén pedig 50%-ának megfelelő pénzösszeg megfizetésére.* A Vht. 217/B. §-a tehát lehetővé teszi, nem zárja ki a szankciónak szerződéses közigazgatási végrehajtási ügyben való kiszabását. Ez álláspontom szerint hátrányos megkülönböztetés az önálló bírósági végrehajtókra nézve, mivel nemcsak a közigazgatási végrehajtókat nem érheti ilyen joghátrány, hanem az önálló bírósági végrehajtókat sem szerződéses közigazgatási ügyben való eljárásuk során. Ennek ellenére egy véletlen, külső tényezőre alapozva (bírósági végrehajtási ügy csatolása) a Vht. 217/B. §-a szerinti szankció alkalmazható.

A Vht. 217/B. §-a alapján a bíróság nem köteles abban az ügyben kiszabni a joghátrányt, amelyben a végrehajtási kifogást benyújtották. **Csatolt ügyek esetén a bíróság szabadon mérlegelhet, hogy mely ügyben szabja ki a szankciót, akár azt is megteheti, hogy a Vht. 217/B. § alapján valamennyi csatolt ügyben kiszabja a joghátrányt, ami 18 csatolt ügy esetén 18 kiszabott szankciót jelent.**

6.1.3.) A végrehajtást foganatosító bíróság

A végrehajtást foganatosító bíróság és az önálló bírósági végrehajtó összefüggésében a hátrányos megkülönböztetés ott jelentkezik, hogy ugyanabban az eljárásban, **a végrehajtást foganatosító szervek között ugyanazért a jogsértésért nem ugyanazok a szankciók járnak.**

A bírósági végrehajtást az önálló bírósági végrehajtó és a bíróság foganatosítja (Vht. 225. §). Az eljárás gyors és szakszerű lefolytatása tekintetében tehát mindkét szervnek felelőssége van. A Vht. 225. § (2) bekezdése alapján az önálló bírósági végrehajtó eljárása – mint polgári nemperes eljárás – a bíróság eljárásával azonos, tehát az igazságszolgáltatási szervezet részeként fejt ki tevékenységét.

A foganatosító bíróság átveszi a döntéshozatali hatáskört az önálló bírósági végrehajtótól abban az esetben, ha a végrehajtó intézkedésével szemben végrehajtási kifogást nyújtanak be. Ha a bíróság a végrehajtó intézkedését hatályában fenntartja, az onnantól a foganatosító bíróság intézkedésének tekinthető. Ha az első fokú határozatot megfellebbezik, már a foganatosító bíróság intézkedésével szemben élnek jogorvoslattal.

Másodfokon, ha a végrehajtási kifogásnak helyt adnak, a foganatosító bíróság végzését változtatják meg, fentiek ellenére az önálló bírósági végrehajtót éri a szankció. Tehát **az önálló bírósági végrehajtó és a foganatosító bíróság ugyanabban az eljárásban, ugyanazt a**

szabálysértést követi el, ennek ellenére csak a végrehajtót sújtja a szankció. Álláspontom szerint ebben áll a hátrányos megkülönböztetés az igazságszolgáltatási szervezeten belül.

6.2.) A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme

A Vht. 217/B. §-a nem biztosítja az önálló bírósági végrehajtóval szembeni tisztességes eljárást a következőkben részletezésre kerülő okok miatt.

Álláspontom szerint

- a másodfokon kiszabott bírság célt téveszt (6.2.1.),
- a jogsértés a törvényben nincs megfelelően konkretizálva, ennek a bírósági gyakorlatban történő kialakítása sérti a jogbiztonságot (6.2.2.),
- a végrehajtási kifogás elbírálása során fegyelmi jellegű büntetés kerül kiszabásra, ám a felróhatóság vizsgálata, és a fegyelmi eljárás garanciái nélkül (6.2.3.),
- jog és jogos érdek lényeges sérelmének hiányában is kiszabható a szankció (6.2.4.)
- csatolt ügyekben a szankció többszörösen, akár minden ügyben külön-külön kiszabható (6.2.5.),

6.2.1.) A joghátrány céltévesztése másodfokú eljárásban

A céltévesztés abban áll, hogy a szankció nem azt a szervet sújtja másodfokon kiszabott bírság esetén, aki ugyanazt a jogszabálysértést magasabb fokon követte el.

A végrehajtást az önálló bírósági végrehajtó és a foganatosító bíróság együttesen folytatja le. A Vht. 225. § (2) bekezdése alapján, a végrehajtó eljárása – mint polgári nemperes eljárás – a bíróság eljárásával azonos. Megállapítható ugyanakkor, hogy a végrehajtó igazságszolgáltatásban betöltött szerepe korlátozott: csak végrehajtási funkciót lát el. Eljárása során közhiteles nyilvántartások adatait ismerheti meg és ezek alapján tesz intézkedéseket, az előtte megtett nyilatkozatokat, általa tapasztalt tényeket foglalja jegyzőkönyvbe, döntéseit kizárólag minden bizonyítás nélkül, kétséget kizáróan megállapítható tények alapján hozhatja meg [Vht. 86. § (2)-(3) bek.]. Az általa kiállított jegyzőkönyv ugyan közokirat gyanánt teljes bizonyítékként szolgál [Pp. 195. § (1) bek.], azonban a jegyzőkönyvbe foglalt intézkedéssel szemben benyújtott végrehajtási kifogás elbírálása során a bíróság már új bizonyítékok alapján új tényállást is megállapíthat. Ezek alapján megsemmisítheti a végrehajtó intézkedését, de bizonyítási eljárás lefolytatására, a bizonyítékok mérlegelésére és a tényállás megállapítására a Vht. a végrehajtót nem hatalmazza fel.

A végrehajtási kifogás funkciója ebből az okból kettős: egyrészt jogorvoslatot nyújt a végrehajtó jogszabálysértő intézkedéseivel szemben, másrészt ténykérdésekben foglal állást a bíróság. Mivel a bizonyítási eljárást a bíróság folytatja le, ezért is szükséges az, hogy a Vht. 217. § (4) bekezdése szerint a végrehajtó intézkedése ellen bármilyen címen előterjesztett megtámadást

kifogásnak kell tekinteni, másrészt ugyanebben a bekezdésben biztosítja a jogalkotó a felek számára, hogy a bíróság felé bizonyítékaikat benyújtsák, illetve új tényeket állítsanak.

Végrehajtási kifogás esetén a végrehajtást foganatosító bíróság átveszi a végrehajtás foganatosítását a végrehajtótól, és amennyiben a végrehajtási kifogást elutasítja, a végrehajtó intézkedését hatályában fenntartja, a végrehajtó intézkedése onnantól kezdve a foganatosító bíróság intézkedésének tekinthető. (Ebben az esetben mind a foganatosító bíróság, mind a végrehajtó ugyanabban a helyzetben van: mindkettőnek van egy nem jogerős döntése.) Különösen akkor igaz ez az állítás, amikor a végrehajtási kifogás elbírálása során a bíróságnak bizonyítási eljárást kell lefolytatnia valamilyen tény megállapítása végett. Ezen kötelezettségét a Vht. 217/A. § (1)-(2) bekezdése írja elő. Ismételten hangsúlyozom, hogy a végrehajtó bizonyítási eljárást nem folytathat le, mivel a Vht. bizonyítási eljárás lefolytatására a végrehajtót nem hatalmazza fel. A bizonyítékok mérlegelése alapján a tények megállapítása csak a kifogást elbíráló bíróság eljárása során történhet meg.

Ezt támasztja alá a Vht. 9. §-a, amely előírja a nem szabályozott kérdésekre a Pp. alkalmazását. A Pp. alapján a bíróságnak kell lefolytatnia a bizonyítási eljárást. A végrehajtási pereken kívül a végrehajtás foganatosítása során vannak olyan helyzetek, amikor valamilyen tény fennállását, vagy fenn nem állását bizonyítani kell, illetve a felek között vita van valamely tényre vonatkozóan. Ezekben a helyzetekben rendre a bíróság hozza meg a döntést [Vht. 39. §, 41. §, 45/A. §, 48-51. §, 55-56. §, 114/A. §, 140/A. §, 179. §, 182/A. § (3) bek., 217. § (1)-(2) bek.].

Amennyiben a foganatosító bíróság végzését megfellebbezik, és a másodfokon eljáró bíróság a végrehajtási kifogásnak helyt ad, az első fokon eljáró foganatosító bíróság határozatát megváltoztatja, és az önálló bírósági végrehajtóval szemben szabja ki a joghátrányt, nem azt a szervet szankcionálja, aki a jogsértést magasabb szinten elkövette. A foganatosító bíróságot kellene ebben az esetben a szankcióval sújtani, mivel a végrehajtás foganatosítása során a jogsértést ő követte el magasabb fokon, de **azt mindenképpen megállapíthatjuk, hogy a foganatosító bíróság is elkövette ugyanazt a jogsértést**, és az ő döntésével szemben élt a fellebbező személy jogorvoslattal.

6.2.2.) A jogszabálysértés határozatlansága

Álláspontom szerint a Vht. 217/B. § sérti azt az elvet, hogy a törvényben egyértelműen és világosan meghatározott jogszabálysértés esetén szabható ki joghátrány (a büntetőjogban ez a „*nullum crimen sine lege certa*” elve,⁶ habár itt a polgári eljárásjogban kiszabható joghátrányról van szó, véleményem szerint a jelenleginél határozottabb kereteket kellett volna a jogalkotónak felállítani).

Álláspontom szerint alaptalan a végrehajtó megbírságolása másodfokon abban az esetben, ha az első fokon eljáró foganatosító bíróság végrehajtási kifogást elutasító végzését a másodfokon eljáró

⁶ Nagy Ferenc: A magyar büntetőjog általános része, Második átdolgozott kiadás, Budapest, HVG-Orac Lap és Könyvkiadó Kft., 2010. 49. o.

bíróság megváltoztatja, és a végrehajtási kifogásnak helyt ad. Ekkor az eljáró bíróságok között véleményeltérés van már magának a jogsértésnek a meglétére vonatkozóan is. Ha az eljáró bíróságok között is véleményeltérés van ezen a téren, elvárható-e a végrehajtótól, hogy helyes döntést hozzon?

1.) A törvényhozó a bíróságokra bízta annak kimunkálását, hogy mi tekinthető „a végrehajtási eljárás szabályainak lényeges megsértésének” [Vht. 217. § (1) bek.] illetve, olyan „lényegesen jogszabálysértő végrehajtói intézkedésnek vagy intézkedés elmulasztásának” [Vht. 217/B. § (1) bek.], „amelynek a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi kihatása volt” [Vht. 217. § (1) bek. 2. mondat] és megalapozza a szankció alkalmazását. Ez rendjén is volna, hiszen csak a bíróságoknak van meg erre a lehetősége, azonban ha a fogalom az ítélkezési gyakorlat során tisztul le, akkor elkerülhetetlen, hogy indokolatlanul is joghátrányt szabnak ki az önálló bírósági végrehajtóval szemben.

2.) A törvényhozó annak kidolgozását is a bíróságokra bízta, hogy mikor nem kell bírságot kiszabniuk. Azokat az eseteket kellene tehát az ítélkezési gyakorlat során meghatározni, amikor nem a végrehajtó érdekkörében felmerülő ok vezetett a lényeges eljárási szabálysértéshez. [Vht. 217/B. (2) bek. 2. fordulat]

A jelek szerint a bírósági gyakorlat a kimentési klauzulát [Vht. 217/B. § (2) bek. 2. fordulat] indokolatlanul szűk körben kívánja alkalmazni. Ezt véleményem szerint a bizonyítási eljárással kapcsolatos, illetve a bizonyítási eljárást követően meghozott bírósági határozatok támasztják alá. A Gyulai Törvényszék határozatai ugyanis egymásnak is ellentmondanak abban a tekintetben, hogy az önálló bírósági végrehajtónak kötelessége-e bizonyítási eljárást lefolytatnia a végrehajtás foganatosítása során.

Az első határozat a Békés Megyei Bíróság 2011. 09.06. napján kelt 3.Pkf.25.528/2011/3. sz. végzése, amely a **kötelezi a végrehajtót a bizonyítási eljárás lefolytatására**. Az okiratok beszerzésére való kötelezését azért mellőzi, mivel a végrehajtó által lefolytatandó bizonyítási eljárásnak az egyébként is részét képezi. (E melléklet, a végzés 3. oldalán indokolja a bíróság a döntést.)

A második határozat a Gyulai Törvényszék 2013. 03.26. napján kelt 2.Pkf.25.174/2013/2. sz. végzése, amely **mellőzi a végrehajtó bizonyítási eljárás lefolytatására való kötelezését**. Az előzőekben említett, bizonyítási eljárás lefolytatására kötelező másodfokú végzés mintájára meghozott első fokú végzéssel szemben benyújtott fellebbezés nyomán jutott a törvényszék erre az álláspontra, tehát a Gyulai Törvényszék ezzel mintegy elismeri, hogy a korábbi határozata lényegesen jogszabálysértő volt. (A 2.Pkf.25.174/2013/2. sz. végzés a F mellékletben található.)

A harmadik határozat a Gyulai Törvényszék 2013. 04.15. napján kelt 9.Pkf.25.170/2013/2. sz. végzése (Q melléklet) amely **ismét bizonyításra szoruló tények megállapítása alapján sújtja bírsággal a végrehajtót**.

A törvényszék megállapítása szerint: „Az adós közigazgatási határozattal igazolta, hogy a támogatást a gépkocsivásárláshoz éppen arra tekintettel kapta, hogy a gyermek heti négy alkalommal részesül tanulmányoknak megfelelő korai fejlesztésben a lakóhelyétől különböző településen, ahová az eljutása – súlyos mozgáskorlátozottsága következtében – másként nem biztosított, azaz a gépkocsi a tanulmányai folytatásához nélkülözhetetlen.

A végrehajtást kérő álláspontjával szemben nem tulajdonított jelentőséget a törvényszék annak, hogy a határozat érvényességi ideje 2009. április 23-án lejárt. A határozat érvényességi idejének a jelentősége abban áll, hogy a gépjármű-beszerzés végett adható egyszeri támogatást ennyi időn belül lehet igénybe venni. A gyermek állapotára vonatkozóan a határozatból kitűnő adatok arra utalnak, hogy a fogyatékoság jellegéből fakadó hátrányok tartósak és állandóak, ezért a most tíz éves gyermek tanulmányai folytatásához szükséges helyváltoztatáshoz a gépkocsi változatlanul nélkülözhetetlen.” (Q melléklet 2. oldal)

Ezek mind olyan tények, amelyek bizonyítási eljárás során kerülnek megállapításra, ugyanakkor a Vht. nem hatalmazza fel a végrehajtót arra, hogy a bizonyítékokat mérlegelve, döntést hozzon a jármű feloldásáról, mivel az ingófoglalás szabályai alapján csak azok az ingóságok mentesek a végrehajtás alól, melyekről bizonyítás nélkül megállapítható, hogy nem az adós tulajdonában vannak [a Vht. 86. § (2)-(3) bek. analógiájára]. Miután a végrehajtó a járművet a Vht. szabályainak megfelelően lefoglalta (Vht. 103. §), a bemutatott bizonyítékok alapján nem is dönthetett jogszerűen a jármű feloldásról. A bíróságnak kellett döntést hoznia a jogorvoslati eljárásban, mivel a Vht. 217/A. § (1)-(2) bekezdése a bíróságot kötelezi a bizonyítékok mérlegelésére és a döntés meghozatalára.

A bizonyításra szoruló tényekhez még társul a Gyulai Törvényszék szinte extrém módon kiterjesztő értelmezése a Vht. 90. § (1) bek. b.) pontjához, amit az Alaptörvény XVI. cikk (3) bekezdésére, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 6. § (2) bekezdésére alapozott. Ehhez csak annyit tudok hozzáfűzni, hogy a végrehajtó helyében valószínűleg nem oldotta volna fel a gépjárművet az Alaptörvényre, valamint a Gyvt. alapvető rendelkezésére hivatkozva a törvényszéken eljáró bírói tanács egyik tagja sem, annak tudatában, hogy döntése ellen jogorvoslatnak, sőt büntetés kiszabásának is helye van. Véleményem szerint a tények tükrében nem volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy az ingóság mentes-e a foglalás alól [86. § (2)-(3) bek.].

Álláspontom szerint ez olyan helyzet, amikor a lényegesnek tekintett jogszabálysértés a végrehajtó érdekkörén kívüli okból következett be, ezért a kimentési klauzulát [Vht. 217/B. § (2) bek. 2. fordulat] a bíróságnak alkalmaznia kellett volna, ám ezt elmulasztotta.

A fenti példából is kitűnik, hogy a végrehajtási kifogás ténykérdéseket tisztázó funkcióját felhasználva jogellenesen alkalmazható a Vht. 217/B. §-a. A túlzottan általános megfogalmazások nem képesek kiküszöbölni az önkényes bírói döntéseket.

3.) Az előzőekben említett problémákat fokozza a jogalkotó ama szándéka, hogy kiiktassa a felülvizsgálat lehetőségét a végrehajtás foganatosítása során (2011. évi CLXXX. törvény 77. §-ához fűzött indokolás).

Álláspontom szerint az imént részletezett 1.)-3.) pontok alapján a jogalkotó

- egyrészt túl széles mozgásteret adott a bíróságoknak a bírságolásra a Vht. 217/B. § beiktatásával, kiszolgáltatottá téve az önálló bírósági végrehajtót a végrehajtási kifogást elbíráló bíróságokkal szemben,

- másrészt szabad utat engedett a széthúzó joggyakorlatnak, feladta az egységes jogalkalmazás, és a kiszámítható végrehajtási eljárás kialakulásának lehetőségét (pedig az indokolás szerint az egységes, kiszámítható és előrelátható jogalkalmazás is elérendő cél volt). Jelenleg minden törvényszék önállóan alakíthatja ki saját joggyakorlatát a végrehajtás területén, amellyel szemben jogorvoslattal nem lehet élni, így álláspontom szerint a végrehajtás egységessége, kiszámíthatósága, és a jogbiztonság nem garantálható.

A jogsértés határozatlansága a fentieken túl további okokra vezethető vissza, álláspontom szerint ezek a következők:

- A Vht.-n belüli szabályozási ellentmondások (6.2.2.1.).
- A törvényszékeként kialakított és törvényszékeként eltérő joggyakorlat, valamint a változatlan törvényi háttér ellenére is változó joggyakorlat, továbbá az esetenként lényegesen jogszabálysértő határozatok (6.2.2.2.).
- A megsérthető jogszabályok túl széles köre abból az okból, hogy a Vht. 217/B. §-a semmilyen korlátozást nem ír elő ebben a tekintetben (6.2.2.3.).

6.2.2.1.) A Vht.-n belüli szabályozási ellentmondások

A Vht.-n belüli ellentmondások is lehetőséget adnak a végrehajtóval szembeni joghátrány indokolatlan alkalmazására. A Vht. 217/B. § (2) bekezdése mindössze a becsértékkal szembeni kifogást nevesíti olyan esetként, amikor a végrehajtási kifogás megalapozottsága esetén sem kell az önálló bírósági végrehajtót megbírságot, ezen kívül pedig csak akkor mentesül, ha a lényeges eljárási szabálysértéshez nem a végrehajtó érdekkörében felmerülő ok vezetett.

Említenék néhány példát, amelyeknél **kérdéses, hogy az egymásnak ellentmondó szabályokra tekintettel a bíróság a végrehajtási kifogást elutasítja-e vagy sem, másrészt, hogy a végrehajtó érdekkörén kívüli okra vezethető-e vissza a jogsértés.** Egyértelmű, hogy a következő problémák megoldásait a bíróságoknak kell kidolgozniuk az ítélkezési gyakorlatban, ám sérti a tisztességes eljárás elvét, hogy a letisztulási folyamat során újabb és újabb indokolatlan bírságokat is kiszabnak: A bíróságnak alapos kifogás esetén a joghátrányt szinte minden esetben ki kell szabnia, a végrehajtó felelősségének objektív volta miatt, ezt a hatást fokozza - a korábbiakban kifejtettek alapján -, hogy a kimentési klauzula alkalmazását igen szűk keretek közé kívánja szorítani a törvényszék.

- A Vht. 182/A. § (1) bekezdése alapján a végrehajtó a lakóingatlan kiürítésének foganatosítását a december 1-jétől március 1-jéig terjedő időszakot követő időszakra halasztja el, ha a kötelezett magánszemély. Nincs helye halasztásnak az önkényesen elfoglalt lakás kiürítése során, vagy ha a kötelezettel szemben korábban rendbírságot szabtak ki. A végrehajtó a halasztásról jegyzőkönyvet készít. Végrehajtási kifogás esetén a bíróság kötelezheti a kiürítés foganatosítására a Vht. 182/A. § (3)

bek. a.), b.) vagy c.) pontjának fennállása esetén. Ez az eset nem szerepel a Vht. 217/B. §-ában a nem bírságható kivételek között, pedig itt szükségszerűen végrehajtási kifogásban bírálja el a bíróság a kiürítés iránti kérelmet. **A Vht. 182/A. § (3) bekezdés a.) pontja aggályos, ugyanis a végrehajtó minden lakóingatlan [Vht. 147. § (4) bek.] esetén köteles a kiürítést elhalasztani akkor is, ha egyébként az ingatlant a Vht. 147. (3) bekezdése alapján 50%-os leszállíthatóság mellett árverezte.** Ekkor tehát már a Vht. 147. (3) bekezdése alapján előzőleg megállapításra került, hogy az adósnak nem az ingatlanban van a lakóhelye, és fennáll a Vht. 182/A. § (3) bekezdés a.) pontjában foglalt feltétel, miszerint az adós más beköltözhető lakóingatlan használatára jogosult. Ennek ellenére a végrehajtónak meg kell állapítania az elhalasztást. Bírságható-e a végrehajtó a Vht. 217/B. §-a alapján, ha a bíróság kötelezi a végrehajtót a kiürítésre? Ráfogható-e erre az esetre, hogy a végrehajtó érdekkörén kívüli ok vezetett jogszabálysértésre? Rá akarják-e fogni a bíróságok?

- A Vht. 154/A. §-a és 154/B. §-a alapján kinek a kötelessége, hogy az árverést követően a kiköltözésre nyitva álló határidőn belül az ingatlant az árverési vevő részére átadja, illetve köteles-e az árverési vevő az ingatlant átvenni az adóstól akkor, ha a végrehajtó az ingatlan birtokba adásakor nincs jelen? **A 154/A. § (1) bekezdése alapján a végrehajtónak kell átadni az ingatlant az árverési vevő részére, ezzel szemben a 154/B. § (1) bekezdése szerint az árverési vevő akkor is köteles az ingatlant átvenni az adóstól, ha a végrehajtó az átadáskor nincs jelen.** Bírságható-e a végrehajtó a 154/A. § (1) bekezdés szerinti kötelezettségének megszegéséért, ha ilyen irányú kérelem ellenére a kiköltözésre nyitva álló határidőn belül nem adja birtokba az ingatlant? Vagy elutasítható a végrehajtási kifogás azzal, hogy a Vht. 154/B. § (1) bekezdése alapján elvárható az árverési vevőtől és az adóstól, hogy a kiköltözésre nyitva álló határidőn belül a birtokba adást egymás között lebonyolítsák?

- A felosztási terv elkészítésére az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap áll rendelkezésre [Vht. 171. § (1) bek.], ami kb. 35 napos határidőt jelent az árveréstől számítva. Az adós szabályszerű kiköltözése esetén a neki visszajáró összeget (Vht. 154/B. §) az árveréstől számított 38 napon belül igényelheti, a végrehajtó a kifizetésről jegyzőkönyvet készít, aminek még jogerőre kell emelkednie, ami további 15-20 napot jelent [Vht. 154/B. § (2) bek.]. Amennyiben az adós a kiköltözésre halasztást kapott [Vht. 154/B. § (4)-(9) bek.] az igénylés beadásának határideje több hónapra is emelkedhet az árverés napjától számítva. **Az adósnak visszajáró összeg a befolyt összeget csökkenti [Vht. 154/B. § (2) bek.].**

Az árverési vevő az árveréstől számított 45 napon belül kérheti az ingatlan kiürítését, ha az ingatlan birtokba adására nem került sor, a kiürítés további időt vesz igénybe. Az ingatlan kiürítés a végrehajtási költséget módosítja.

Milyen határidő lesz irányadó a felosztási terv elkészítésére a fenti esetekben? Ésszerű-e egy felosztási tervet, azt követően egy felosztási tervmódosítást készíteni a kiürítés, vagy az adósnak visszajáró összeg miatt, ha pl. 72 db végrehajtást kérőnek és 3 db adósnak kell postázni? Bírságható-

e a végrehajtó a felosztási terv határidőn belüli el nem készítése miatt, ha az adós a kiköltözésre halasztást kapott?

- **Helyszíni eljárás során, amikor a végrehajtónak itt és most kell döntenie**, előfordulhat, hogy olyan vagyontárgyat foglal le, ami mentes a végrehajtás alól [pl. a Vht. 90. § (1) bek. m.) pont alapján a felszámolás során az adós vagyonához nem tartozó vagyontárgyat foglal le, vagy a Vht. 93 § (2) bekezdés szerint 50%-ig mentes szerzői díjat foglal le az 50%-on túl is]. Erre akkor is sor kerülhet, ha a helyszínen nem dönthető el egyértelműen, hogy a vagyontárgy mentes-e vagy sem. Ezt követően az adós végrehajtási kifogást nyújthat be közvetlenül a bírósághoz, a bíróság előtt igazolva a lefoglalt vagyontárgy mentességét. **Ha a végrehajtó intézkedését a bíróság megsemmisíti (45 napja van ennek eldöntésére), a végrehajtó a Vht. 217/B. § alapján mérlegelés nélkül bírsággal sújtandó. Ésszerű-e, tisztességes-e ekkor bírsággal sújtani a végrehajtót?**

- **Köteles-e a végrehajtó a Járási Hivatal Okmányirodája nyilvántartása alapján ellenőrizni, hogy az adósnak van-e érvényes mozgássérült-igazolványa, amikor a járműnyilvántartásban szereplő adatok szerint lefoglal egy gépjárművet [Vht. 103. § (3) bek.]?** A mozgássérült adós gépjárműve a Vht. 90. § (1) bekezdés i.) pontja alapján mentes a foglalás alól, azonban a mozgássérült-igazolványra vonatkozó adatok a járműnyilvántartásban nem szerepelnek [Vht. 103. § (7) bek.]. Ha az adós a bírósághoz nyújt be végrehajtási kifogást a foglalással szemben és a bíróság eljárása során a mozgássérült-igazolvány bíróság előtti bemutatásával igazolja, hogy mozgássérült, a bíróság a végrehajtó intézkedését megsemmisíti, ám kérdéses, hogy bírsághozható-e a végrehajtó? A foglaláskor nem tud arról, hogy az adós mozgássérült, mivel a jármű nyilvántartás adatai alapján foglalja le a járművet, és erre vonatkozó adat ott nem szerepel [Vht. 103. § (7) bek.], a végrehajtó érdekkörén kívüli okra vezethető-e vissza a jogsértés?

- A Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.170/2013/2. sz. végzéséről (**Q melléklet**) már esett szó a 6.2.2. pontban. A végrehajtó a Vht. 103. § (3) bekezdése szerint, a járműnyilvántartás adatai [Vht. 103. § (7) bek.] alapján lefoglalta az adós gépjárművét. Az adós végrehajtási kifogást nyújtott be, és a törvényszék arra az álláspontra jutott, hogy a végrehajtó köteles a járművet a foglalás hatálya alól feloldani a Vht. 90. § (1) bek. b.) pontja alapján (*Mentesek a végrehajtás alól a következő ingóságok: a rendszeres tanulmányok folytatásához nélkülözhetetlen eszköz, így különösen a tankönyv, tanszer, hangszer*), ha az adós mozgássérült gyermekének iskolába járásához a járműre szükség van.

A Gyulai Törvényszék Vht. 90. § (1) bek. b.) pontjának illetően kiterjesztő értelmezését az Alaptörvény XVI. cikk (3) bekezdésére, valamint a Gyvt. 6. § (2) bekezdésére alapozta. Az önálló bírósági végrehajtót a Vht. 217/B. § alapján joghátránnyal sújtotta.

Ésszerűen elvárható-e a végrehajtótól, hogy a gyermeke tanulmányainak rendszeres folytatásához szükséges eszközként feloldja az adós tulajdonában lévő gépjárművet? Álláspontom szerint nem, ugyanakkor a korábban kifejtettek alapján a bírság kiszabása is jogszabálysértő volt, mivel a végrehajtó a bemutatott bizonyítékok alapján nem oldhatta fel a járművet [Vht. 86. § (2)-(3) bek.], hanem a bemutatott bizonyítékokat a bíróságnak kellett mérlegre tenni, és eldönteni, hogy helye

van-e a lefoglalásnak, vagy sem [Vht. 217/A. § (1)-(2) bek.]. A kimentési klauzulát a bíróságnak alkalmaznia kellett volna, ugyanis ebben az esetben a végrehajtó érdekkörén kívüli ok vezetett a lényeges jogszabálysértéshez [Vht. 217/B. § (2) bek. 2. fordulat].

- **Azokban az esetekben, amelyekben a végrehajtónak mérlegelési lehetősége van** (pl. zárgondnok díjának, költségének megállapítása [Vht. 106. § (2) bek.], illetve a részletfizetés megállapítása [52/A. § (1)-(2) bek.], az intézkedéssel szemben benyújtott alapos végrehajtási kifogás esetén bírsághozható-e a végrehajtó? **Álláspontom szerint ez olyan terület, ahol a bírságolás bevezetése a végrehajtó mérlegelési jogkörébe ütközik, azt indokolatlanul korlátozza.** (A részletfizetés megállapítása esetén, a Vht. 52/A. § alapján a végrehajtást kérő előtt két út van: vagy kérelmet nyújt be a végrehajtóhoz egyet nem értése esetén [52/A. § (3) és (5) bek.], vagy végrehajtási kifogást nyújt be [52/A. § (8) bek.]. Utóbbi esetben, amennyiben a kifogást a bíróság alaposnak találja, a végrehajtót úgy sújtja bírsággal, hogy esélye sem volt a részletfizetés feltételeinek módosítására.

Kiszabható-e a bírság a végrehajtóra, ha elutasítja a részletfizetés megállapítására vonatkozó kérelmet, és az elutasításról szóló tájékoztatással szemben benyújtott végrehajtási kifogásnak a bíróság helyt ad? A bíróság állapítja meg ekkor a részletfizetés feltételeit, a Vht. 52/A. § (8) bekezdése alapján. A végrehajtónak a Vht. 52/A. § (1) bekezdése alapján nem kötelező a részletfizetést megadni, a végrehajtási kifogásnak mégis helyt ad a bíróság. Ebben az esetben nincs jogszabálysértés, van eredményes végrehajtási kifogás, de van-e bírság?

- A Vht. 114., 114/A., 140/A. § szerinti jelzálogjogosult bekapcsolódása esetén, a Vht. 114/A. § (11) bekezdése alapján, *„Ha a végrehajtási eljárás folyamatban léte alatt a zálogtárgyat a bekapcsolódás engedélyezését követően másik végrehajtási eljárásban is lefoglalják, a bekapcsolódás hatálya e további végrehajtásra is kiterjed.”* Ugyanakkor a bekapcsolódó jelzálogjogosult végrehajtást kérőre is vonatkoznak a költség előlegezésének és viselésének szabályai [Vht. 114/A. § (10) bek.].

A végrehajtó eljárása kezdetén felhívja a bekapcsolódó végrehajtást kérőt a költségek megfizetésére. Ha a végrehajtást kérő a költségeket a felhívás kézhezvételétől számított 15 napon belül nem fizeti meg, az eljárás szünetel [Vht. 52. § e) pont]. Amennyiben a végrehajtást kérő jelzálogjogosult a megállapított szünetelés kezdő időpontjától számított egy éven belül nem fizeti meg költséget, az eljárás a Vht. 54. § (3) bekezdése alapján megszűnik.

Kiterjed-e egy Vht. 54. § (3) bekezdése alapján megszűnt bekapcsolódás hatálya a későbbi végrehajtásokra, vagy a bekapcsolódást ismét engedélyezni kell? Melyik jogszabályhely az irányadó a Vht. 114/A. § (11) bekezdése, vagy a Vht. 54. § (3) bekezdése?

Intézkedhet-e a végrehajtó a Vht. 114/A. § (11) bekezdése alapján a Vht. 54. § (3) bekezdése alapján megszűnt bekapcsolódó végrehajtási eljárásban az adóssal szemben, ha az egy éves határidőn túl indult további végrehajtási eljárásban a végrehajtó lefoglalja a vagyontárgyat, és a bekapcsolódó jelzálogjogosult az addig meg nem fizetett költséget a nyitva álló egy éven túl mégis megfizeti, miközben az alap végrehajtás végig folyamatban van? Az alap

végrehajtás az az eljárás, amelyben a bekapcsolódó jelzálogjogosult bekapcsolódását korábban engedélyezték.

6.2.2.2.) A térben és időben változó joggyakorlat, valamint a lényegesen jogszabálysértő határozatok

6.2.2.2.1.) A térben változó joggyakorlat

Nagy probléma a Vht. 217/B. § alkalmazása során, hogy a végrehajtás területén számos olyan eljárási kérdés van, ami nem a fekete-fehér, igen-nem kategóriába tartozik, emiatt a Vht. 217/B. § szerinti bírság kiszabása sértheti az önálló bírósági végrehajtó tisztességes eljáráshoz való jogát. **Ilyen kérdésekben ugyanis az egyes törvényszékek igen eltérő véleményt vallhatnak a magukénak, ami igen kiszámíthatatlanná és bizonytalan kimenetűvé teheti a végrehajtási eljárást.**

2013. 06.28. napja előtt megtett intézkedések esetén a törvényszékek a végrehajtó díjazásának, valamint költségeinek előlegezése és viselése tárgyában igen eltérő ítélkezési gyakorlatot alakítottak ki. **Már maga a tény, hogy ugyanaz a végrehajtói cselekmény más törvényszéknél más elbírálás alá esett, sértette a jogbiztonságot, és bizonytalanná tette a bírságolandó jogsértés meghatározását.**

Az eltérő joggyakorlat abban a kérdésben alakult, ki, hogy eredménytelenül lefolytatott, leszűnő eljárás esetén a végrehajtást kérő köteles-e előlegezni a végrehajtó fennmaradó díjait és költségeit, vagy nem.

Az előlegezést elvető a törvényszékek egyrészt a BDT2002. 645 számú jogesetre hivatkoztak, amely alapján a végrehajtást kérő nem kötelezhető a költség megfizetésére, mivel akkor a költségeket viselné, és ezt a Vht. csak bizonyos esetekben teszi lehetővé. Másrészt arra hivatkoztak, hogy nincsen olyan szabály, amely alapján a végrehajtást kérő az eljárás kezdetén megfizetendő költségrészen túl további költségek előlegezésére volna kötelezhető. Tudomásom szerint ezt az álláspontot képviselte a törvényszékek többsége (példák a **G mellékletben**). Megemlíteném, hogy korábban a Békés Megyei Bíróság is ezt az álláspontot képviselte (**H melléklet**).

Több törvényszék álláspontja azonban eltért a többségi véleménytől. Az **I mellékletben** szereplő végzések, valamint a Vas Megyei Bíróság Pkf.20.619/2007/2. számú, a Pest Megyei bíróság 9.Pkf.28.277/2007/2. számú, a Fővárosi Bíróság Pkfv.630.518/2006/2., 57.Pkfv.634.552/2008/2. számú, a Veszprém Megyei Bíróság 1.Pkf.20.393/2005/3. számú végzései támasztják ezt alá.⁷ Tehát 2013. 06.28. napjáig **bizonyítottan volt olyan jogalkalmazási probléma - és alaposan feltehető, hogy jelenleg is vannak további problémák - amelyekre vonatkozóan a törvényszékek eltérő megoldásokat dolgoztak ki.**

Ezt az egy példát tudom felhozni, mivel én egy törvényszék tevékenységét ismerem behatóan, valamint ez az a terület, ahol közismerten eltérő volt az ítélkezési gyakorlat. A törvényszékek

⁷ Kapa Mátyás - Gyekiczky Tamás - Bíró Noémi - Nádas György - Rab Henriett - Zoltán Hunor - Zoltán Levente: A bírósági végrehajtás magyarázata, Budapest, CompLex Kiadó, 2009. 315-317. o.

végrehajtás során hozott végzései nem igazán lelhetőek fel, azokhoz jellemzően nem lehet hozzáférni. A jogalkotó 2013. 06.29. napjától a kérdést az utóbbi elvet valló törvényszékek javára döntötte el, és kimondta a végrehajtást kérő előlegezési kötelezettségét a költségek behajthatatlansága esetén [14/1994. (IX. 8.) IM rendelet 17/B. §]. A korábban kialakult jogalkalmazási ellentét alapján viszont alaposan feltehető, hogy más részkérdések tekintetében is eltérő joggyakorlat alakult ki, tekintettel a 6.2.2.1. részben, a Vht.-n belüli szabályozási ellentéteknél említett példákra is.

A végrehajtás mostohán kezelt jogterület, jogegységi határozat a témában még nem született, első fokon többnyire bírósági titkárok járnak el, akik munkájuk során számottevő szakmai segítségre nem számíthatnak. A szabályozás viszonylag gyorsan változik, egyre összetettebbé válik, ugyanakkor tudomásom szerint nincsenek meg azok szervezeti feltételek, melyek a végrehajtási jog területén az egységes és magas szintű ítélkezési gyakorlat kialakítását biztosítanák. A legfeljebb törvényszéki szintig jutó jogorvoslati rendszer negatív hatásain túl, hiányoznak a végrehajtási joggal foglalkozó bírói szakmai fórumok, melyek hatékonyan mozdítanák elő joggyakorlat országosan egységes irányú fejlődését. Az előbbieken kifejtetteket támasztja alá [REDACTED] bírósági titkár, Jogi Fórumon elérhető tanulmányának bevezetője (a tanulmány elérhetősége és előszava a **J melléklet**ben található).

Álláspontom szerint a végrehajtási jog területét - a legfeljebb törvényszéki szintig eljutó jogorvoslati rendszer következtében - törvényszékenként eltérően fejlődő ítélkezési gyakorlat, továbbá az egységes joggyakorlatra való törekvés hiánya jellemzi. Ebből következően a jogalkotó sérti az önálló bírósági végrehajtók tisztességes eljáráshoz való jogát, ha a bírósági gyakorlatra bízta a bírságolás alá eső jogszabálysértések körének kidolgozását, pontosítását, illetve a kimentési klauzula tartalommal való feltöltését, miközben ez a folyamat újabb és újabb bírságok – gyakran indokolatlan - kiszabása közepette zajlik le.

6.2.2.2.2.) Az időben változó joggyakorlat

Amennyiben a joggyakorlat változatlan jogszabályi háttér ellenére, időben változik, arról a végrehajtó csak a végrehajtási kifogásokat elbíráló végzésekben szerez tudomást, azonban a Vht. 217/B. §-ának bevezetése után már a bírság kiszabásával egyidejűleg. Ebben az esetben tehát olyan „lényeges jogszabályt” (bírósági gyakorlatot) sért meg a végrehajtó, amelyről a végzés meghozataláig nem is tudhat.

Erre élő példa a Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.130/2013/3. sz. végzése (**K melléklet**), amely a végrehajtó által nem ismert bírósági gyakorlat alapján szankcionálja az önálló bírósági végrehajtót.

A korábbi bírósági gyakorlatban a hitel kiegyenlítéséért korlátozottan, a fedezeti ingatlanon haszonélvezeti jogával felelős, tűrésre kötelezett adóstárssal szemben végrehajtható okiratot állítottak ki az elrendelő szervek. A végrehajtható okirat alapján lehetett az ingatlan egészét tehermentesen árverezni (**L melléklet**).

Nem kellett feltétlenül külön végrehajtható okiratot kiállítani a hasznélvezővel szemben az előző gyakorlat alapján sem. Abban az esetben is megtörténhetett a tehermentes értékesítés, amennyiben a hasznélvezet jogosultjával szemben nem állítottak ki végrehajtható okiratot, hanem a hasznélvezőt egyetemleges adósként feltüntették az egyenes adós végrehajtható okiratán. Egy ilyen módon kiállított végrehajtható okirattal már tehermentesen értékesíthető volt az ingatlan (**M melléklet**).

Az új bírósági gyakorlat szerint viszont a végrehajtást kérőnek semmilyen végrehajtható okiraton nem kell feltüntetnie a hasznélvezeti jogával felelős adóstársat. Ezek alapján, mivel a végrehajtó nem rendelkezett olyan végrehajtható okirattal, amely igazolta volna, hogy a hasznélvező felelős a végrehajtást kérő követelésének kielégítéséért (**N melléklet**), valamint nem tudott a megváltozott bírósági gyakorlatról [amiről az első fokon eljáró bíróság sem tudott (**O melléklet**)], lakottan hirdette meg az árverezendő ingatlant. A végrehajtást kérő végrehajtási kifogást nyújtott be a hirdetményrel szemben, melyet az elsőfokú bíróság elutasított, a másodfokon eljáró törvényszék viszont helyt adott neki, az árverési hirdetményt megsemmisítette, a végrehajtót új árverés kitézésére kötelezte, valamint bírsággal sújtotta (**K melléklet**).

Amint az előzőekben bemutattam, a végrehajtást kérő költségelölézési kötelezettségének tárgyában a Gyulai Törvényszék álláspontja megváltozott anélkül, hogy az álláspont-változás időszakában a jogszabályok, e tárgyra vonatkozóan, módosultak volna. A 2009. 01.22. napján kelt végzésben a végrehajtást kérő még nem volt köteles a végrehajtó költségeit előlegezni eredménytelen eljárás esetén (Békés Megyei Bíróság 2.Pkf.25.826/2008/2. számú végzése a **H melléklet**ben). A 2012. 02.21. napján kelt végzés alapján már köteles erre (a Gyulai Törvényszék 3.Pkf.25.108/2012/3. sz. végzése a **I melléklet** 5-6. oldalán). A gyakorlat ebben a tekintetben a végrehajtó kárára is módosulhat a jogszabályok változása nélkül. A végrehajtó ekkor is a végzésből szerezne tudomást az ítélkezési gyakorlat megváltozásáról, és elkerülhetetlen volna a Vht. 217/B. § szerinti szankció alkalmazása.

6.2.2.2.3.) A lényegesen jogszabálysértő határozatok

Megkérdőjelezi a Vht. 217/B. §-ának létjogosultságát az időről-időre felbukkanó lényegesen jogszabálysértő végzések. Azért használom a „*lényegesen jogszabálysértő*” a kifejezést, mivel a végrehajtóval szemben is a lényeges jogszabálysértés ténye alapozza meg a joghátrány alkalmazását. Egyes végzéseknél eléggé részletesen indokolom a jogszabálysértés tényének álláspontom szerinti fennállását.

Álláspontom szerint a Gyulai Törvényszék 3.Pkf.25.054/2013/3. sz., (**C melléklet**) valamint 3.Pkf.25.055/2013/3. sz. (**D melléklet** 5-7. oldal) végzése ugyanannak a végrehajtói intézkedésnek a megsemmisítéséről, lényegesen jogszabálysértő.

Álláspontom szerint a Gyulai Törvényszéknek az ügyben hozott végzése sérti a Vht. 153. § (1) bekezdését, valamint az 1/2002. (I. 17.) IM rendelet (Vüsz.) 30. § (5) bekezdését, mivel a törvényszék

tévedett, amikor azt állította, hogy a Vht. és végrehajtási rendeletei az esetre vonatkozóan a Pp. 62. § (3) bekezdéséhez képest speciális rendelkezést nem tartalmaznak. A speciális rendelkezések alapján a végrehajtói intézkedés megsemmisítésének nincs helye, Pp. 62. § (3) bekezdése nem alkalmazható.

A Pp. 62. § (3) bekezdése alapján a jogelőd elbocsátásáig végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok a jogutóddal szemben is hatályosak. A törvényszék indokolása szerint a jogutód számára nyitva álló bejelentési határidő nem az árverési jegyzőkönyv jogutód részére történő kézbesítésétől kezdődött el, hanem a határidő kezdetét a jogelőd értesítésétől kell számítani. A jogelőd tudomásszerzésének időpontjától számítva a jogutód átvételi szándékát a nyitva álló 15 napos határidőn túl jelentette be, ezért az ingatlant nem vehette át.

Álláspontom szerint a Pp. 62. § (3) bekezdése azokra a végrehajtási cselekményekre alkalmazható, melyek az engedményezés bejelentésekor már jogerőre emelkedtek.

A végrehajtás során a Pp. rendelkezései akkor alkalmazandóak, ha a Vht. és végrehajtási rendeletei speciális rendelkezést nem tartalmaznak. A Vüsz. a végrehajtási ügyvitelre vonatkozó részletszabályokat határozza meg a Vht. 307. § (2) bekezdés g) pontjának felhatalmazása alapján.

Az engedményezés bejelentését követően, az árverési jegyzőkönyv kézbesítésére egyrészt a Vht. 153. § (1) bekezdése irányadó: *„Az árverési jegyzőkönyv másolatát kézbesíteni kell a feleknek és azoknak, akiknek az ingatlanra vonatkozólag az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett joguk van.”*

Másrészt a Vüsz. 30. § (5) bekezdése alkalmazandó: *„E § szerint kell eljárni akkor is, ha a végrehajtási ügy iratait a jogutódlás megállapítása végett kell a bírósághoz beterjeszteni. A végrehajtó a bíróság döntéséig – a Vht.-ban foglalt kivételekkel – az eljárást folytatja, a feleknek kézbesítendő iratokat a jogutódként megjelölt személynek is kézbesíti, a befolyt összeget pedig a letéti számlán kezeli.”*

A Vht. és a Vüsz. szabályai alapján tehát az engedményezés bejelentése előtt csak a jogelődnek kell kézbesíteni az iratokat, *az engedményezés bejelentésétől a jogutódlás jogerős megállapításáig a jogelődnek és jogutódnak is*, a jogutódlás jogerős megállapítását követően csak a jogutódnak.

Az is megállapítható, hogy a speciális rendelkezések megléte miatt a Pp. 62. § (3) bekezdése nem alkalmazható.

Mivel a jogutódlás megállapítása 2012. április hó 23. napján vált jogerőssé, a jogutódlási eljárás a 2012. április hó 18. napján megtartott árveréskor még folyamatban volt, *az árverés jogerőre sem emelkedhetett addig, amíg az árverési jegyzőkönyv a jogutódként megjelölt személy részére a Vüsz. 30. § (5) bekezdése alapján kézbesítésre nem kerül*, és a kézhezvételtől a jogorvoslatra nyitva álló határidő le nem telik. *Ezek alapján a bejelentési határidő a jogutódként megjelölt személyre nézve szükségszerűen a részére történő kézbesítéstől kezdődik.*

A jegyzőkönyv a Vht. 37. § (1) bekezdése alapján, 2012. május hó 16. napján, hivatalos iratként került kiküldésre a jogutód részére. A bejelentés megtételére megszabott 15 napos határideje az átvétel napjától indult, bejelentését 2012. május hó 25. napján, tehát határidőn belül megtette. *A többi végrehajtást kérő a számára nyitva álló határidőn belül átvételi szándékát nem jelezte.*

Megjegyezni kívánom, álláspontom szerint súlyosan jogszabálysértő a törvényszék azon megállapítása is, miszerint amennyiben egy végrehajtást kérő az árverésen jelen van, akkor a bejelentési határidő vele szemben az árverés időpontjától kezdődik (**C melléklet** 2-3. oldal, **D melléklet** 6-7. oldal). Álláspontom szerint ez ellentétes a Vht. 153. § (1) bekezdésével, ugyanakkor a Pp. 219. § (1) bekezdés d) pontjával, valamint a 228. § (1) bekezdésének 2. fordulatával *mivel a határidőt az árverési jegyzőkönyv kézbesítésétől kell számítani*. A végrehajtási eljárás ugyanis nemperes eljárás, az árverés pedig nem tárgyalás, az árverési jegyzőkönyv tartalma az árverésen nem kerül kihirdetésre.

Lényegesen jogszabálysértő a Békés Megyei Bíróság 3.Pkf.25.528/2011/3. sz. végzése (**E melléklet** 3. oldalán található indokolás alapján), mivel a bíróság ahelyett, hogy a Vht. 179. § analóg alkalmazásával járt volna el, mintegy jogalkotóként lépett fel. A végrehajtói intézkedéseket megsemmisítése mellett a végrehajtót bizonyítási eljárás lefolytatására kötelezte. A lényeges jogszabálysértés tényét támasztja alá a Gyulai Törvényszék 2.Pkf.25.174/2013/2. sz. végzése, amely mellőzi a végrehajtó kötelezését a bizonyítási eljárás lefolytatására (**F melléklet**).

Lényegesen jogszabálysértő a Békés Megyei Bíróság 3.Pkf.25.059/2010/3. sz. végzése is (**P melléklet**), amely devizakövetelés behajtására irányuló végrehajtási eljárásban született. A végrehajtóhoz 2009. 10.21. napján fizették meg a teljes kiegyenlítésre szánt összeget, melyet 2009. 10.26. napján utalt ki a végrehajtást kérőnek, az összeg 2009. 10.27. napján került jóváírásra a végrehajtást kérő számláján, mivel bankon kívüli utalás esetén akkor még egy munkanap átfutási ideje volt egy banki átutalásnak.

Egyrészt abban tévedett a Megyei Bíróság, hogy a végrehajtást kérő részére 2009. 10.21. napja és 2009. 10.27. napja között kamat jár. Ezt arra alapozza, hogy a teljesítés helye a Ptk. 292. § (1) bekezdése alapján a jogosult lakóhelye, illetve székhelye. Figyelmen kívül hagyja azonban a Vht. speciális rendelkezéseit, így a Vht. 36. § (1) bekezdését, ezen kívül a Vht. 254. § (4) bekezdését, melyek alapján az adós a végrehajtóhoz is teljesíthet. A Vht. 36. § (1) bekezdése alapján a végrehajtó a végrehajtás foganatosításának megkezdésekor **a helyszínen adja át a végrehajtható okiratot az adósnak, és egyúttal felhívja őt az azonnali teljesítésre**, ekkor a teljesítés a végrehajtóhoz történik. A Vht. 254. § (4) bekezdése alapján pedig a jutalék a végrehajtási eljárás eredményessége vagy részbeni eredményessége esetén jár a végrehajtónak **függetlenül attól, hogy a teljesítés a végrehajtóhoz vagy a végrehajtást kérőhöz** pénzben vagy természetben történt. A teljesítés tehát a végrehajtóhoz történő megfizetéssel megtörtént. A teljesítést követően pedig kamat nem jár, mivel a Megyei Bíróság álláspontja is azon alapult, hogy a kamat a teljesítésig jár.

Másrészt akkor tévedett, amikor a követelés összegét a 2009. 10.27. napján érvényes árfolyam alapján határozta meg. A végrehajtó ugyanis 2009. 10.26. napján utalta ki az összeget, így a 2009. 10.27. napján érvényes árfolyamot nem is ismerhette, akkor még ugyanis a bankon kívüli utalásnak egy munkanap átfutási ideje volt. Az egy munkanapos átfutási idővel és a bankon kívüli átutalás

tényével is tisztában volt a Megyei Bíróság, mégis lehetetlenre kötelezte mind az adóst, mind a végrehajtót.

A Budapest Bank számlakonverziós deviza eladási árfolyama (ő volt a végrehajtást kérő, amit itt azért közlök, hogy az adatok helyessége ellenőrizhető legyen) a CHF-ra vonatkozóan 2009. 10.26. napján [REDACTED] 2009. 10.27. napján [REDACTED] volt. Tehát az adósnak a jogtalan kamat nélkül, a helyes árfolyamon [REDACTED] Ft-ot kellett volna megfizetni, szemben a jogtalan kamattal, rossz árfolyamon [REDACTED] számított [REDACTED] helyett, ami [REDACTED] Ft jogtalan előnyt jelent a végrehajtást kérő oldalán. A bíróság tévedése összecsúszásában kisebb, mint a végrehajtó tévedése, azonban ettől még a végzés jogszabálysértő marad.

Lényegesen jogszabálysértő a Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.281/2013/2. sz. végzése (U melléklet), mivel a Vht. 171. § (4) bekezdése alapján a felosztási tervet a bíróság nem semmisítheti meg.

„A bíróság a végrehajtási kifogásról végzéssel dönt; ha a végrehajtási kifogásnak helyt ad, a felosztási tervet megváltoztatja. A bíróság a felosztási terv végrehajtási kifogással nem érintett részét is megváltoztathatja, ha abban elírás vagy számítási hiba van, illetőleg a végrehajtó nem a jogszabálynak megfelelően készítette el a felosztási tervet.” Ennek ellenére a törvényszék a Vht. 217/A. § (4) bekezdése alapján a felosztási tervet megsemmisítette.

A törvényszék a végrehajtási kifogásra vonatkozó általános rendelkezésekre alapozta döntését, annak ellenére, hogy a Vht. a felosztási tervvel szembeni végrehajtási kifogásra vonatkozóan különös rendelkezéseket tartalmaz. A speciális rendelkezések figyelmen kívül hagyása álláspontom szerint súlyos jogszabálysértésnek számít.

Bemutatnék egy *contra legem* végzést is, a Békés Megyei Bíróság 2.Pkf.25.664/2011/2. sz. végzését (R melléklet). Ebben az esetben a végrehajtó eljárását lefolytatta, a végrehajtás leszünetelt, a végrehajtást kérő kérte az eljárás folytatását. A végrehajtó a szünetelést követően az eljárást folytatta, ingatlanárveréseket tartott, majd az eljárás ismételten leszünetelt. A végrehajtó bekérte költségeit, mivel azok az adóstól nem folytak be, a végrehajtást kérő végrehajtási kifogást nyújtott be a költség bekérésével szemben. A Megyei bíróság a végrehajtó költségbekérésének jogalapját elismerte, csak annak összecsúszását találta jogszabálysértőnek, mivel szerinte a végrehajtónak nem jár ismételten a költségátalány összege, amennyiben az eljárás szünetelését követően az eljárást folytatni kell.

A bíróság 14/1994. (IX. 8.) IM rendelet (Díjrendelet) következő rendelkezéseire alapozta döntését:

„16. § (1) A 12. és 13. § szerinti költségeken felül a végrehajtót a munkadíj 50%-a költségátalányként illeti meg.

(3) Ha a végrehajtási eljárás szünetelését követően az eljárást folytatni kell, a végrehajtót az (1) bekezdés szerinti költségátalány ismételten megilleti.”

Álláspontom szerint nincsen olyan jogértelmezési mód, sem nyelvtani, sem logikai, sem rendszertani, sem semmilyen más értelemben, amely alapján a Megyei Bíróság arra a következtetésre juthatott volna, hogy „A Vdsz. 16. § (3) bekezdésében található „ismételten” szóhasználat nem két vagy többszöri igényérvényesítést kíván biztosítani, hanem csak a korábbi szünetelést követő eljárásra szorítkozva teszi lehetővé a költségátalány elszámolását.” (R melléklet 2. oldal 3. bekezdés) Amiről a

Megyei Bíróság említést tesz, azt a Vdsz. 16. § (1) bekezdése biztosította, ezzel szemben a Vdsz. 16. § (3) bekezdése igenis két vagy többszöri igényérvényesítést jelent.

Álláspontom szerint a Békés Megyei Bíróság 2.Pkf.25.664/2011/2. sz. végzése kirívóan jogszabályellenes végzés, a bíróság szembefordul a jogszabályi rendelkezéssel.

Természetes dolog, hogy a bíróságok néha jogszabálysértő végzéseket hoznak, mivel ez nem küszöbölhető ki. Az azonban már súlyosan sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha egy ilyen hibás döntés alapján a végrehajtót azonnal szankcióval sújtják.

6.2.2.3.) A megsérthető jogszabályok túl széles köre

A másik dolog, ami a jogsértést határozatlanná teszi az, hogy **a jogalkotó nem határozza meg azokat a jogszabályokat, melyek megsértése esetén a szankció alkalmazandó.** A végrehajtási eljárás, és a végrehajtási kifogás elbírálása során a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény mellett még

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény,
- a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény,
- 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről,
- 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól,
- az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény,
- az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény,
- az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonilap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény,
- a hitelszerződésből eredő kötelezettségeiknek eleget tenni nem tudó természetes személyek lakhatásának biztosításáról szóló 2011. évi CLXX. törvény,
- a jelzálog-hitelintézetéről és a jelzáloglevélről 1997. évi XXX. törvény (a felosztási terv elkészítésénél),
- a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi IL. törvény (Cstv.) [az ingófoglaltságnál Vht. 90. § (1) bek. m) pont, Cstv. 4. §, valamint annak eldöntése végett, hogy a végrehajtás a csődeljárás, felszámolás alatt lévő adóssal szemben foganatosítható-e Cstv. 4. §, 11. §],
- a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (**S melléklet:** A Kúria Pfv.I.20:604/2012. sz. határozata alapján),
- a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény (**T melléklet:** Az Orosházi Városi Bíróság 0405-1.Vh.382/2011/6. sz. végzése alapján, a végzésben az akkor hatályos 2003. évi CI. törvény szerepel),
- Alaptörvény (**Q melléklet:** A Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.170/2013/2. sz. végzése alapján),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (**Q melléklet:** A Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.170/2013/2. sz. végzése alapján),

- a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (az előárverezési jog gyakorlásakor),
- a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM rendelet,
- a bírósági végrehajtási díjszabásról szóló 14/1994. (IX. 8.) IM rendelet,
- 250/2004. (VIII. 27.) Korm. rendelet a végrehajtói kézbesítés részletes eljárási szabályairól,
- az adós foglalkozásához nélkülözhetetlen gépjármű lefoglalás alóli mentességéről szóló 13/2001. (X. 10.) IM rendelet,
- az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet,
- a betétek és takarékbetétek végrehajtásáról szóló 180/2001. (X. 4.) Korm. rendelet,
- a bírósági végrehajtási eljárásban közreműködő jogi képviselő díjazásáról szóló 12/1994. (IX. 8.) IM rendelet (amennyiben a felek képviselőjének díját a végrehajtó állapítja meg),
- a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (az ügygondnok díjának megállapításakor),
- a bírósági végrehajtási eljárásban felszámítandó általános költségátalány megfizetésének szabályairól 8/2001. (IV. 27.) IM rendelet (a felosztási terv elkészítése során)

kerülhet alkalmazásra (legjobb tudomásom szerint), melyek közül bármelyiknek a megsértése alapot ad a joghátrány alkalmazására.

Álláspontom szerint a jogszabályoknak és a jogszabálysértésnek ilyen parttalanul általános meghatározása – pontosabban meg nem határozása - semmiképpen sem szolgálja a jogbiztonságot, és kiszolgáltatottá teszi az önálló bírósági végrehajtót.

6.2.3.) Fegyelmi büntetés, a fegyelmi eljárás garanciái nélkül

Mint már korábban kifejtettem (6.1. pont) a Vht. 217/B. §-ának bevezetése előtt a végrehajtó szervek (önálló bírósági végrehajtó, törvényszéki végrehajtó, adóvégrehajtó, közigazgatási hatóságok végrehajtó szerve) irányában azonos hatású felügyelet és ellenőrzés, ezen kívül vétkességen alapuló polgári jogi, fegyelmi, szabálysértési és büntetőjogi felelősségi rendszer működött. A Vht. 217/B. § bevezetése után az önálló bírósági végrehajtóval szemben egy objektív alapú felelősségi alakzatot hozott létre a jogalkotó, amely alapján a joghátrányt alapos végrehajtási kifogás esetén szinte mérlegelés nélkül alkalmazza a bíróság. A Vht. és az eljárás során alkalmazásra kerülő bármely jogszabály előírásainak megszegése megalapozza a szankció alkalmazását. Ez alól kimentésnek csak korlátozott körben van helye *(ha a végrehajtási kifogás ingatlan becsértékének megállapításával szemben érkezik, vagy ha nem az önálló bírósági végrehajtó érdekkörében felmerülő ok vezetett a lényeges eljárási szabálysértéshez)*, a kimentési klauzulát azonban a törvényszék szűken értelmezi.

Az önálló bírósági végrehajtóval szemben a Vht. XII. fejezetének 265-299. §-ai részletezik a fegyelmi eljárás rendjét, ehhez képest a végrehajtási kifogás elbírálása három szakaszban kerül meghatározásra (217-217/B. §). Már csak a szabályozás terjedelmének szűkössége alapján is az az álláspontom, hogy egy ennyire leegyszerűsített eljárás létrehozásával a jogalkotó nem biztosított a

fegyelmi eljárásban érvényesülő eljárási garanciákat megközelítő törvényi védelmet az eljárás alá vont személy (önálló bírósági végrehajtó) részére. Ugyanakkor a szankció nem feltétlenül enyhébb, mint a fegyelmi eljárásban. Véleményem szerint a **fegyelmi felelősség megállapítására a fegyelmi eljárás lefolytatásának keretei között kellene megtörténnie. Nincs rá megfelelő indok, hogy a fegyelmi felelősségre vonást a jogalkotó belekeverje a végrehajtó intézkedésével szembeni jogorvoslati eljárásba.**

A jogorvoslati eljárásban megállapított jogszabálysértés alapja lehet a fegyelmi eljárásnak, azonban ezt a lehetőséget már biztosítja a Vht. 230. § (2) bekezdése, amely szerint az önálló bírósági végrehajtó eljárásának törvényességével kapcsolatban a végrehajtó székhelye szerinti törvényszék elnöke fegyelmi eljárást kezdeményezhet, és a végrehajtó tevékenységének kamarai vizsgálatát kezdeményezheti.

A vétkesség vizsgálata nélküli fegyelmi büntetés álláspontom szerint súlyosan sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. Ehhez járul még hozzá az a tény, hogy az objektív fegyelmi szankciót egy nagy vonalakban szabályozott eljárásban hozzák meg a végrehajtási kifogás elbírálása során. Ennek folyamán az eljárás alá vont személyt a fegyelmi eljárásban érvényesülő törvényi védelem nem illeti meg.

6.2.4.) A jog és jogos érdek lényeges sérelmének hiányában kiszabható szankció

Az eredményes végrehajtási kifogásnak a Vht. 217. § (1) bekezdése alapján kettő konjunktív feltétele van [*„A végrehajtónak a végrehajtási eljárás szabályait és a végrehajtási kifogást előterjesztő jogát vagy jogos érdekét lényegesen sértő intézkedése, illetőleg intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: intézkedése) ellen a fél vagy más érdekelt végrehajtási kifogást (a továbbiakban: kifogás) terjeszthet elő a végrehajtást foganatosító bírósághoz. E § alkalmazásában a végrehajtási eljárás szabályainak lényeges megsértése az olyan jogszabálysértés, amelynek a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi kihatása volt.”*]:

- Első feltétel: a végrehajtási eljárás szabályainak tevőleges, vagy mulasztásban megnyilvánuló megsértése, amely a második mondat alapján olyan jogszabálysértés, amelynek a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi kihatása volt (**lényeges jogszabálysértés**).

- Második feltétel: egy vagylagos feltétel, mely alapján szükséges, hogy **a végrehajtási kifogást benyújtó személy joga vagy jogos érdeke lényegesen sérüljön** a lényeges eljárási jogszabálysértés mellett [217. § (1) bek. 1. mondat].

Az önálló bírósági végrehajtó polgári jogi felelőssége mellett a Vht. 217/B. § szerinti szankcióval akkor is sújtható, ha jog vagy jogos érdek lényeges sérelme nem merült fel az eljárási szabályszegés mellett.

A Gyulai Törvényszék 2.Pkf.25.612/2013/2. sz. végzésében (V melléklet 1-2. o.) álláspontom szerint olyan eljárási jogszabálysértés miatt sújtotta a végrehajtót szankcióval, amely lényeges jogsérelmet, illetve jogos érdek lényeges sérelmét nem okozta. A végrehajtó a korábban lefolytatott eljárási cselekmények eredményéről a végrehajtást kérőt tájékoztatta. A végrehajtást kérő tisztában volt azzal, hogy a végrehajtás eredménytelen, megkapta az ingatlan sikertelen árveréséről szóló

jegyzőkönyvet is (Szarvasi Járásbíróság 0406-13.Vh.229/2013/2. sz. végzése az **V melléklet** 3-5. o.). Ekkor hívta fel a végrehajtó fennmaradó költségeinek megelőlegezésére. A végrehajtási kifogásban a végrehajtást kérő a költségek bekérése ellen élt végrehajtási kifogással, a Gyulai Törvényszék pedig azért semmisítette meg a végrehajtó díjjegyzékét és költségbekérését, mivel a végrehajtó nem készítette el a szünetelő jegyzőkönyvet a Vht. 53. § (1) bekezdése alapján, és nem tájékoztatta a végrehajtást kérőt, hogy miért kéri be tőle a költségeket.

Megjegyzem, a végrehajtást kérő a végrehajtási kifogás alapján tisztában volt azzal, hogy az eljárás szünetelése miatt hívták fel a költségek megelőlegezésére, mivel a végrehajtási kifogásban is olyan határozatokra utalt, melyek az eljárás ügyviteli vagy érdemi befejezése esetére rendelkeztek a végrehajtási költségek megfizetése tárgyában. (**V melléklet** 3-4. o.) A törvényszék a költségek bekérésének jogalapját egyébként nem vitatta (**V melléklet** 2. oldal 1. bekezdése).

A végrehajtó pedig, ezt követően, kézhez véve a jogerős törvényszéki végzést, ismételten elkészíti a szünetelő jegyzőkönyvet, a díjjegyzékét és a költségbekérést, ismételten felhívja a végrehajtást kérőt az őt megillető költség megfizetésére. Természetesen ekkor már csak a törvényszék által megrövidített költségeit tudja bekérni.

Tekintve, hogy a végrehajtást kérőnek a költségeket előlegeznie kellett, az eredménytelen végrehajtás tényével, ebből következően a szüneteléssel is tisztában volt, álláspontom szerint a végrehajtói intézkedések megsemmisítésének nem volt helye, mivel a kifogást benyújtó személy joga vagy jogos érdeke lényegesen nem szenvedett sérelmet.

A bíróságnak vizsgálnia kellett volna, hogy a jog vagy jogos érdek lényeges sérelme bekövetkezett-e, azonban ezt nem tette meg. Ebben az esetben is hiába állt fenn az eljárási szabály megsértésének ténye, az eredményes végrehajtási kifogás másik konjunktív feltétele álláspontom szerint hiányzott. Megállapítható tehát, hogy az eljárási szabályszegés és a jog, vagy jogos érdek sérelme nem feltétlenül jár együtt, és **a jog vagy jogos érdek lényeges sérelmének fennállását bíróságnak esetről-esetre vizsgálnia kellene, mivel a törvény ezt előírja.**

A következőkben hivatkozott végzések a korábbiakban kifejtettek alapján, véleményem szerint lényegesen jogszabálysértők, azonban a jogos érdek sérelmének hiánya is felmerül a törvényszék végzéseivel összefüggésben.

A Gyulai Törvényszék 3.Pkf.25.054/2013/3. sz. (**C melléklet**), valamint 3.Pkf.25.055/2013/3. sz. (**D melléklet** 5-7. oldal) (ingatlan átvételt megsemmisítő) végzése esetében, sem az én álláspontom, sem az első fokon eljáró fogantatosító bíróság szerint nem merült fel a végrehajtási kifogást benyújtó végrehajtást kérő jogos érdekének lényeges sérelme. (Orosházi Városi Bíróság 0405-1.Vh.554/2009/15. sz. végzésének 4. oldala a **B melléklet**ben, valamint a 0405-1.Vh.1586/2009/20. sz. végzés és a **D melléklet** 4. oldala) Az átvévőn kívül, a többi végrehajtást kérő átvételi jogával nem kívánt élni. Az ingatlant átvévő végrehajtást kérő jelzálogjoggal rendelkezik az ingatlanon, ami alapján követelése a többi követelést megelőzően kerülne kielégítésre. A 2012. 09.01. napja előtt hatályos szabályok szerint valamelyik másik végrehajtást kérőnek kellett volna átvenni az

ingatlant, hogy a kielégítésben megelőzze a jelzálogjoggal rendelkező végrehajtást kérőt, és követelése beszámításával az ingatlant átvegye, ám senki más nem akarta azt átvenni.

Ha a jogos érdek lényeges sérelmének lehetőségét vizsgáljuk, akkor az árveréshez, és az azt követő átvételi eljáráshoz kapcsolódóan a végrehajtást kérők érdeke az, hogy az ingatlan minél magasabb áron kerüljön értékesítésre, ha már átvenni nem akarják. A végrehajtási kifogásban azonban arra hivatkozik a benyújtó végrehajtást kérő, hogy túl magasnak tartja az ingatlan becsértékét.

Álláspontom szerint jogilag nem védhető érdek az, ha valamelyik végrehajtást kérő az adós vagyontárgyát az átvételi árnál jóval alacsonyabb áron kívánja megszerezni. A végrehajtásnak nem lehet törvényi célja az adós vagyontárgyainak alacsony áron való elkótyavetyélése és az adós kisemmizése.

Az első fokon eljáró bíróság kifejtette, hogy a miért nem merült fel a végrehajtási kifogást benyújtó végrehajtás kérő jogos érdekének sérelme, ehhez képest a törvényszék az eljárási jogszabálysértés tényéből állapítja meg a jogos érdek sérelmét.

„Az, hogy a végrehajtó a jogutód végrehajtást kérő május hó 11. napján – az árverés után 24 nappal – tett átvételre irányuló nyilatkozatát határidőben érkezettnek tekintette és ez alapján részére az ingatlant átadta a végrehajtási eljárás szabályait, illetve a kifogást előterjesztő jogos érdekét lényegesen sértő intézkedés, amelyre tekintettel a végrehajtó intézkedésének megsemmisítése indokolt a Vht. 217/A. § (4) bekezdése alapján.”

Álláspontom szerint, mivel a jogalkotó mindkét konjunktív feltétel fennállását előírja, valamint az első fokon eljáró bíróság ki is fejtette, hogy a jogos érdek lényeges sérelme nem áll fenn, ezért a törvényszéknek vizsgálnia kellett volna a lényeges jogos érdeksérelem fennállását, avagy fenn nem állását. Ebben az esetben ugyanis a végrehajtási kifogást benyújtó személy nem tudott meggyőző bizonyítékokat szolgáltatni a jogos érdeksérelem fennállására vonatkozóan. Az ingatlan átvétel megsemmisítésével ugyanakkor a törvényszék súlyosan sértette az átvevő végrehajtást kérő jogos érdekeit, és ezt álláspontom szerint a határozat meghozatala előtt a döntéshozónak mérlegre kellett volna tennie. A törvényszék az eljárási szabály lényeges megsértését azonosnak tekinti a jogos érdek lényeges megsértésével, azonban a fenti példa alapján a kettő nem egy és ugyanaz.

Visszakanyarodnék a Vht. 217/B. § kritikájához. A végrehajtási kifogás szabályai jelenleg annyira az eljárási szabályok megsértése alapján történő büntetékiszabásra vannak kihegyezve, hogy a végrehajtási kifogások elbírálásánál gyakorlatilag minden más szempont háttérbe szorul. Ezt véleményem szerint jól mutatják a fenti példák. A törvényszék elé kerülő végrehajtási kifogások elbírálásakor olyan tendencia figyelhető meg, hogy az új szabályozás nem előmozdítja, hanem inkább gátolja a végrehajtási eljárások szakszerű, jogszerű és gyors lefolytatását. A törvényszék esetenként szükségtelenül és aránytalanul avatkozik be a végrehajtási eljárásokba, akár egy felosztási terv törvénysértő megsemmisítése árán is [Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.281/2013/2. sz. végzése az U mellékletben]. Ilyen körülmények között nem sok esély van arra, hogy sor kerüljön akár a kimentési klauzula alkalmazására, akár a jogos érdek lényeges sérelmének vizsgálatára a végrehajtási kifogások elbírálása során.

6.2.5.) A többszörösen kiszabható szankció lehetősége

Az eljáró bíróság szabadon mérlegelhet, hogy mely ügyben szabja ki a joghátrányt. A Gyulai Törvényszék 3.Pkf.25.054/2013/3. sz. (C melléklet 3. oldal) végzésében nem annak a végrehajtást kérőnek az ügyében sújtotta bírsággal a végrehajtót, aki a végrehajtási kifogást benyújtotta, hanem a legnagyobb végrehajtási ügyértékű ügyben. (A végrehajtási kifogást és a fellebbezést benyújtó M. Zs. végrehajtást kérőként nyújtotta be végrehajtási kifogását és fellebbezését, 1107/2009. sz. ügyében, tehát a kifogással közvetlenül érintett ügynek az 1107/2009. sz. ügy tekinthető és nem a 721/2006. sz. ügy, amelyben a törvényszék a joghátrányt kiszabta. M. Zs. végrehajtást kérő 1107/2009. sz. ügyében mind első, mind másodfokú végzés született a végrehajtási kifogás és a fellebbezés elbírálása során, tehát csak a bíróság mérlegelésén múlt, hogy a legmagasabb ügyérték alapján, a legsúlyosabb joghátrány került megállapításra. (Az elsőfokú végzés az Orosházi Városi Bíróság 0405-1.Vh.1586/2009/20. sz. végzése, a másodfokú végzés a Gyulai Törvényszék 3.Pkf.25.055/2013/3. sz. végzése, mindkét végzés a D mellékletben található.)

A fentiek azt is alátámasztják, hogy az ügyek csatolása [Vüsz. 24. § (1) bek.] esetén a szankció az összes csatolt ügyben is kiszabható, ugyanis a szabályozás semmilyen korlátozást nem emel az eljáró bíróság elé. Ez 18 csatolt ügy esetén 18 kiszabott bírságot is jelenthet, ami álláspontom szerint szintén sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot.

Összefoglalva az előzőeket: A Vht. 217/B. §-a bevezet egy új fegyelmi büntetést, a vétkesség vizsgálata nélküli, eredményfelelősségi büntetést, amelyet nem fegyelmi eljárás során szabnak ki, a jogos érdek lényeges sérelmének hiányában is. Kiszabható olyan szabályok megsértése okán, amelyek más törvényszéknél esetleg nem is számítanak jogszabálysértésnek. Csatolt ügyek esetében akár ügyenként is alkalmazható. Kiszabható továbbá a változatlan jogszabályi háttér ellenére megváltozó joggyakorlati szabályok megsértése okán is, melyek csak azokból a végzésekből ismerhetők meg, melyekben a végrehajtót rögtön szankcióval is sújtják. Ezeket a visszásságokat a jelenlegi szabályozás – túl általános volta miatt – nem akadályozza meg, hanem szabad kezét enged a bíróságoknak.

6.3.) A jogorvoslathoz való jog sérelme

Álláspontom szerint a Vht. 217/B. §-a sérti a jogorvoslathoz való jogot, mivel az önálló bírósági végrehajtó intézkedésével szemben benyújtott végrehajtási kifogás elbírálása során, a másodfokon kiszabott szankcióval szemben fellebbezési lehetőség nincs, annak ellenére, hogy a Pp. 233/A. §-a alapján a másodfokú eljárásban pénzbírságot kiszabó végzésekkel szemben fellebbezésnek van helye. Abban az esetben tehát, amikor a végrehajtási kifogás az első fokú eljárásban elutasításra kerül, ám fellebbezést követően másodfokon a törvényszék helyt ad neki, és a

végrehajtót joghátránnyal sújtja, a végrehajtónak nem áll módjában a joghátránnyal szemben jogorvoslattal élni.

Kérdéses, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdés szerinti felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat lehetősége adott-e a végrehajtás fogatosítása során, amennyiben nem, a végrehajtó a másodfokon kiszabott bírsággal szemben semmilyen kimentési lehetőséggel nem rendelkezik. Abban az esetben is, ha a felülvizsgálat lehetősége biztosított, mivel a jogalkotó a Vht. 217/B. § (2) bekezdés 2. fordulata szerinti kimentési klauzula alkalmazhatóságát a bíróságok mérlegelési jogkörébe helyezte, a mérlegelhetőség miatt a felülvizsgálat lehetősége igen korlátozott.

Kelt: Orosháza, 2013. október 28.

indítványozó képviselőjében:

Dr. Letavetz Ilona ügyvéd

Dr. Letavetz Ilona
ügyvéd
5900 Orosháza, Táncsics u. 15.
Adószám: 44727691-2-24

Mellékletek:

1. Ügyvédi meghatalmazás

2. Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról

3. További mellékletek:

A melléklet: Az Orosházi Járásbíróság 0405-1.Vh.271/2010/9. sz. végzése, valamint a Gyulai Törvényszék 2.Pkf.25.604/2013/2. sz. végzése

B melléklet: Az Orosházi Városi Bíróság 0405-1.Vh.554/2009/15. sz. végzése

C melléklet: A Gyulai Törvényszék 3.Pkf.25.054/2013/3. sz. végzése

D melléklet: Az Orosházi Városi Bíróság 0405-1.Vh.1586/2009/20. sz. végzése, valamint a Gyulai Törvényszék 3.Pkf.25.055/2013/3. sz. végzése

E melléklet: A Békés Megyei Bíróság 3.Pkf.25.528/2011/3. sz. végzése

F melléklet: A Gyulai Törvényszék 2.Pkf.25.174/2013/2. sz. végzése

G melléklet: Végzések, amelyek alapján a végrehajtást kérőnek csak a végrehajtó eljárása kezdetén kellett a költségeket előlegeznie

H melléklet: A Békés Megyei Bíróság 2.Pkf.25.826/2008/2. számú végzése

I melléklet: Végzések, amelyek alapján a végrehajtást kérő nem csak az eljárás kezdetén megfizetendő költségeket köteles előlegezni

J melléklet: Dr. Dallos Zoltán: A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) rendelkezéseinek alkalmazása a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) felhatalmazása alapján; bevezető rész

K melléklet: A Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.130/2013/3. sz. végzése

L melléklet: Csak haszonélvezeti joguk erejéig felelős adósokkal szemben kiállított végrehajtható okiratok

M melléklet: Olyan végrehajtható okiratok, amelyeken feltüntetésre került a haszonélvezeti joga erejéig kötelezett adóstárs

N melléklet: Az Orosházi Városi Bíróság 0405-1.Vh.1292/2010/9. sz. bekapcsolódást engedélyező végzése (végrehajtható okirat)

O melléklet: Az Orosházi Városi Bíróság 0405-1.Vh.1292/2010/12. sz. végzése

P melléklet: A Békés Megyei Bíróság 3.Pkf.25.059/2010/3. sz. végzése

Q melléklet: A Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.170/2013/2. sz. végzése

R melléklet: A Békés Megyei Bíróság 2.Pkf.25.664/2011/2. sz. végzése

S melléklet: A Kúria Pfv.I.20.604/2012. sz. határozata

T melléklet: Az Orosházi Városi Bíróság 0405-1.Vh.382/2011/6. sz. végzése

U melléklet: A Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.281/2013/2. sz. végzése

V melléklet: A Gyulai Törvényszék 2.Pkf.25.612/2013/2. sz. végzése, valamint a Szarvasi Járásbíróság 0406-13.Vh.229/2013/2. sz. végzése